

بیمه های آتش سوزی

مدیریت روابط عمومی

به نام آن که جان را فکرت آموخت

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۲	تاریخچه بیمه‌های آتش‌سوزی
۲	موضوع بیمه‌های آتش‌سوزی
۲	انواع خطرات تحت پوشش در بیمه‌های آتش‌سوزی
۲	ویژگی‌های خطرات اصلی
۲	ویژگیهای خطرات تبعی
۳	آشنایی با خطرات اصلی
۳	آتش
۳	طریق بوجود آمدن آتش‌سوزی
۴	قدرت توسعه و گسترش آتش
۵	انواع حریق
۶	انفجار
۶	صاعقه
۷	انواع موارد قابل پوشش در بیمه‌های آتش‌سوزی
۸	بیمه‌های آتش‌سوزی از نظر مدت بیمه‌نامه
۸	نحوه محاسبه حق بیمه جهت بنگاههای عمومی، پاساژها و سراها
۸	خطرات اضافی
۱۹	شرایط عمومی بیمه‌های آتش‌سوزی
۲۴	بیمه‌نامه با شرایط فرست لاس
۲۵	شرایط جایگزینی
۲۶	شرایط بیمه‌نامه با سرمایه متغیر (بیمه‌نامه شناور)
۳۰	نحوه صدور بیمه‌نامه‌های آتش‌سوزی
۳۳	نحوه صحیح تنظیم (آنالیز) بیمه‌نامه
۳۴	ضمایم

مقدمه

آتش را شاید بتوان قدیمی‌ترین کشف بشر به شمار آورد که باعث تغییرات گسترده‌ای در زندگی انسان گردید. به همان میزان که بشر اولیه به مزایا و فواید آتش پی می‌برد با معایب و زیانهای آن نیز آشنا گردید. وقوع حریق‌های بزرگ و کوچک که باعث از بین رفتن اموال و داراییها می‌گردید از جمله تجربیات تلخی بود که نصیب افراد میشد و همین موضوع سبب رواج این ضرب‌المثل گردید که «آتش خدمتکاری خوب ولی ارباب بدی است».

وقوع انقلاب صنعتی در اروپا و تبدیل کارگاه‌های سنتی به کارخانجات عظیم و سپس گذر به عصر فراصنعتی باعث گردید زندگی مدرن آمیخته با خطرات گوناگون گردد که همه جا در کمین انسان نشسته‌اند تا در شرایط مناسب و در یک لحظه غفلت با شدت حمله کرده و همه چیز را در مسیر خود نابود کنند. بارها مشاهده شده است که زندگی یک فرد یا حیات یک سازمان و شرکت در اثر حریق از بین رفته و ادامه فعالیت آن میسر نگردیده مگر اینکه دارای پوشش بیمه آتش‌سوزی بوده باشد بیمه‌های آتش‌سوزی با جبران خسارت فیزیکی و مادی وارده به بیمه‌گذاران نقش بسزا و مهمی در ادامه فعالیت و کار افراد و سازمان‌ها ایفا می‌نماید.

نکته قابل ذکر این است که در بیمه‌های آتش‌سوزی علاوه بر خسارت ناشی از حریق خسارت‌های ناشی از انفجار، صاعقه، سیل، زلزله، طوفان و دهها خطر دیگر نیز قابل پوشش و جبران می‌باشد که البته تمامی این موارد نیازمند آگاهی داشتن و آگاهی دادن است تا در سایه این اطلاع بیمه‌گذاران بتوانند بیمه‌نامه‌ای جامع و کامل خریداری نموده و با آسودگی به کسب و کار و فعالیت بپردازند. شکی نیست که تدوین جزوات آموزشی در بالا بردن توان فنی علاقمندان به این رشته نقش مهمی داشته و تنها بر پایه آموزش صحیح است که پیشرفت و توسعه امکان‌پذیر می‌گردد و مشکلات به حداقل می‌رسد. امید آن که جزوه حاضر در پیشبرد اهداف آموزشی و رسیدن به آرمانهای صنعت بیمه مفید و موثر باشد.

تاریخچه بیمه‌های آتش‌سوزی

بیمه آتش‌سوزی یکی از قدیمی‌ترین رشته‌های بیمه‌ای است. در سال ۱۶۶۶ میلادی حریق بسیار بزرگی در لندن اتفاق افتاد که بیش از ۱۱ میلیون لیره به پول آن زمان خسارت به بار آورد و بسیاری از اماکن و ساختمانها و منازل شهر را نابود کرد بصورتی که بعد از سه ماه هنوز از بعضی بقایای بجا مانده از آتش، دود بلند می‌شد. پس از این بلای عظیم مسئولین امور به دانشمندان و اندیشمندان متوسل شدند تا راهی بیابند بلکه از تکرار این مساله در آتیه جلوگیری گردد. نتیجه بررسیهای چندین ساله این شد که چون دانش زمان قادر به پیش‌بینی، پیشگیری و مبارزه با آتش‌سوزی دامن‌دار نمی‌باشد، چاره منحصر بفرد در تقسیم خسارت بین عده هر چه زیادتری از سازمانهای اقتصادی، صاحبان سرمایه و مردم ذینفع است تا آتش‌سوزی لاقلاً تحمل‌پذیر گشته و خسارات وارده یک باره یک سازمان اقتصادی یا یک فرد را از بین نبرده و پس از حریق باز بتوانند به کسب و کار سابق ادامه دهند و به این ترتیب بود که بیمه آتش‌سوزی پا به عرصه وجود نهاد. وقوع انقلاب صنعتی در قرن هجدهم باعث گردید شرکتهای بیمه آتش‌سوزی متعددی از جمله لویذز لندن تاسیس شوند.

موضوع بیمه‌های آتش‌سوزی

بیمه آتش‌سوزی از زیر شاخه‌های بیمه اموال بوده و تابع اصل غرامت می‌باشد بنابراین در بیمه‌های آتش‌سوزی خسارات فیزیکی و مادی و مالی مورد تامین قرار می‌گیرد نه خسارات جانی و بدنی.

انواع خطرات تحت پوشش در بیمه‌های آتش‌سوزی

- ۱- خطرات اصلی شامل حریق، انفجار و صاعقه.
- ۲- خطرات تبعی که همراه با خطرات اصلی تحت پوشش قرار می‌گیرند و قریب ۳۰ خطر را شامل می‌گردند که عبارتند از زلزله، طوفان، سیل، سرقت، ترکیدگی لوله آب و غیره که در ادامه به تفصیل مورد بررسی قرار خواهند گرفت.

ویژگی‌های خطرات اصلی

- الف- خطرهای یکدیگر تفکیک نشده و هر سه خطر با هم تحت پوشش قرار می‌گیرند به عبارت دیگر بیمه آتش‌سوزی معمولی شامل خطرهای حریق، انفجار و صاعقه می‌باشد.
- ب- خطرهای اصلی به صورت مستقل از خطرهای تبعی می‌توانند تحت پوشش قرار گیرند.
- ج- معمولاً شامل فرانشیز نیستند.

ویژگیهای خطرات تبعی

- الف- هر یک از خطرهای جداگانه‌ای دارند که در صورت تحت پوشش قرار گرفتن، نرخ آن به نرخ خطرهای اصلی اضافه می‌شود.
- ب- خطرهای تبعی مستقل از خطرات اصلی نمی‌توانند تحت پوشش قرار گیرند به عبارت دیگر اموال و داراییهای بیمه‌گذار ابتدا می‌بایست تحت پوشش خطرهای اصلی قرار گیرند تا بتوانیم خطرات تبعی را نیز بیمه کنیم.

ج- معمولاً شامل فرانشیز هستند.

آشنایی با خطرات اصلی

آتش FIRE

آتش نتیجه یک عمل شیمیایی است که از ترکیب اکسیژن، حرارت و یک ماده قابل اشتعال به دست می‌آید بدین طریق که اکسیژن با کربن اجسام ترکیب شده و تولید انیدرید کربنیک CO_2 می‌نماید و گاهی هم تولید اکسیدکربن نموده و در اثر این فعل و انفعال شعله و حرارت تولید می‌کند. آتش‌سوزی: سوختن یا به صورت کنترل شده به منظور خاص مثلاً تولید انرژی انجام می‌گردد و یا به صورت آتش‌سوزی آثار زیانبار از خود بر جای می‌گذارد. آتش‌سوزی هنگامی مصداق پیدا می‌کند که سوختن به طور ناخواسته در محل نامناسب اتفاق بیفتد و یا شعله کنترل شده در اثر خارج شدن از حریم امن خود به اشیاء مجاور سرایت نموده و با بر جای گذاردن آثار سوختگی ایجاد خسارت نماید. آتش‌سوزی دارای معنی و مفهوم جامع‌تری از آتش می‌باشد. هر آتشی، آتش‌سوزی نیست ولی هر آتش‌سوزی یک آتش است. آتش سوختنی است همراه با نور ولی ظهور نور تنها منوط به ظهور شعله نیست بلکه گداختن (قرمز شدن) و یا سوختن را تکمیل می‌نماید. برای اینکه بتوان به آتش نام آتش‌سوزی داد میبایست به دو نکته اساسی توجه نمود: طریقه بوجود آمدن آتش‌سوزی و قدرت توسعه آن.

الف) طریق بوجود آمدن آتش‌سوزی

آتش می‌بایست یا از یک منبع حرارتی غیر قابل کنترل سرچشمه گرفته و یا اینکه منبع حرارتی معین کنترل شده‌ای را ترک نموده باشد. تا زمانی که آتش منبع حرارتی را ترک نکرده است نمی‌توان به آن آتش‌سوزی اطلاق نمود. بنابراین خسارت وارده به اشیاء داخل منبع حرارتی کنترل شده یا به بدنه آن جزو خسارات بیمه آتش‌سوزی محسوب نمی‌شود. آتش به دو طریق بوجود می‌آید:

الف) آتشی که از یک منبع حرارتی غیر قابل کنترل سرچشمه می‌گیرد آن آتش‌هایی هستند که معمولاً بدون دخالت انسان تولید می‌شوند. مثل آتش پس از انفجار یا آتش در اثر اتصال سیم برق یا آتش در نتیجه سوختن خود بخود.

ب) آتشی که در داخل یک منبع حرارتی معین کنترل شده وجود دارد که این نوع آتش دارای سه حالت می‌باشد:

- در داخل یک منبع می‌سوزد مانند هیزمی که در داخل بخاری مشتعل است این آتش به منزل آتش‌سوزی نیست.
- منبع را ترک می‌کند مانند آتش شعله اجاق گاز که در نزدیکی یا زیر پرده‌ای قرار گرفته و موجب آتش گرفتن پرده می‌شود. در اینجا آتش منبع خود را که اجاق گاز بوده، ترک نموده و به یک شیء دیگر (پرده) سرایت نموده است این آتش به منزله آتش‌سوزی است.

• از یک منبع حرارتی معین کنترل شده به یک منبع حرارتی معین کنترل شده دیگر سرایت می‌نماید مانند آتش زدن هیزم داخل یک بخاری بوسیله یک کبریت مشتعل در اینجا آتش از کبریت مشتعل (منبع حرارتی معین کنترل شده) به هیزم (منبع کنترل شده دیگری) سرایت می‌کند. این نوع آتش را نمی‌توان به منزله آتش‌سوزی تلقی نمود، آتش مورد نظر بیمه‌گر که در تعریف آتش‌سوزی به کار رفته است آتش خسارت زننده است که تعهد بیمه‌گر جبران خسارت ناشی از این آتش‌سوزی است که به آن آتش وحشی نیز اطلاق می‌گردد.

ب) قدرت توسعه و گسترش آتش

آتش باید دارای قدرت و نیروی گسترش کافی باشد و بدون اضافه شدن شیء قابل اشتعال و یا حرارت اضافی خودبخود توسعه یابد.

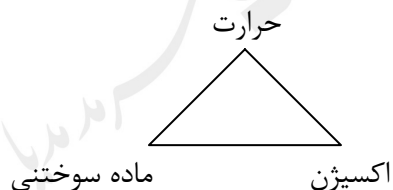
بنابراین نکته قابل توجه این است که آیا آتش پس از سرایت به شیء، توسعه یافته است یا خیر؟ اگر عمل سوختن ادامه و یا توسعه پیدا ننماید نمی‌توان آن آتش را به منزله آتش‌سوزی تلقی نمود. مانند سوختگی لباس یا قالی در اثر آتش سیگار یا پریدن جرقه‌ای (اگر بیمه‌گذار اقداماتی جهت جلوگیری از توسعه آتش بنماید و نگذارد که آتش توسعه و گسترش بیابد در این صورت تأدیه خسارات ناشی از آتش یا حرارت نمی‌توانند جزو بیمه آتش‌سوزی محسوب شوند).

خسارات موارد زیر ناشی از آتش‌سوزی نبوده و بیمه‌گر تعهدی بر جبران آنها ندارد:

- ۱- ترک خوردگی و دودزدگی: مگر اینکه ناشی از آتش‌سوزی باشد.
- ۲- کز دادن و یاسوختن از رو: مگر اینکه در اثر آتش‌سوزی باشد که بیمه‌گر آن را می‌پردازد.
- ۳- تخمیر شدن: هنگامی که علوفه یا تنباکو و امثال آن مدت طولانی بر روی هم انبار شوند در اثر حرارت حاصل از عمل تخمیر فاسد می‌شوند. البته اگر در اثر حرارت حاصله از تخمیر تولید آتش‌سوزی گردد، پرداخت کلیه خسارات وارده بعد از مرحله تخمیر به عهده بیمه‌گر است ولی خسارات قبل از ظهور آتش یعنی در طول مرحله تخمیر قابل تأدیه نمی‌باشند.
- خسارات وارده از تولید حرارت خودبخود تا زمانی که به آتش‌سوزی تبدیل نشده، بیمه‌گر تعهدی ندارد. مثل گرما و حرارتی که از انبار کردن بر روی هم موادی از قبیل کود شیمیایی، لاستیک کهنه و یا مواد آغشته به چربی و نفت برای مدت زیادی تولید می‌گردد.
- ذوب شدن و نرم شدن فلزات و اشیاء دیگر که بیشتر در دستگاههای الکتریکی در اثر اتصال سیم برق مشاهده می‌شود.
- دود دادن، بو دادن، پختن و سرخ کردن و مانند آنها.

مثلث حریق

عواملی را که در ایجاد حریق عرفی باید وجود داشته باشند می‌توان به صورت یک مثلث تحت عنوان مثلث حریق نشان داد:

روش‌های اطفای حریق

برای اطفای حریق حداقل می‌باید یکی از عوامل بالا را حذف نماییم تا موفق به نابودی آتش گردیم :

الف) حذف اکسیژن (خفه کردن)

ب) حذف دما یا حرارت (سرد کردن)

ج) حذف ماده سوختنی

انواع حریق

آتش نوع اول A : اینگونه آتش‌سوزی از سوختن مواد خشک و یا جامد سوختنی مانند چوب، کاغذ، فرش، پوشاک، پارچه، پشم، پنبه و به طور کلی مواد و وسایل اولیه خانگی که همه این سوخت‌ها دارای ریشه گیاهی (سلولز) هستند به وجود می‌آید.

اینگونه آتش‌ها، اغلب عامل سوئی را که اکسیژن است و برای سوختن اجسام ضروری است به قدر کافی در خود ذخیره دارند و می‌توانند مدت نسبتاً طولانی بدون اینکه به هوا دسترسی داشته باشند به سوختن ادامه دهند. این سوخت‌ها پس از اینکه به طور کامل سوختند و خاموش شدند مقداری خاکستر از خود به جا می‌گذارند.

به همین مناسبت به آتش‌سوزی این سوخت‌ها، آتش‌سوزی خاکستردار یا خاکستریا گفته می‌شود اینگونه سوخت‌ها اگر به طور ناقص بسوزند از آنها ذغال باقی می‌ماند، این آتش‌سوزی‌ها اغلب در محل‌هایی بروز می‌کنند که سوخت‌های خشک یا جامد در دسترس باشند. دیده می‌شود که اینگونه آتش‌سوزی‌ها هنگام بلعیدن سوختنی‌ها به لابه‌لای بافت آنها نفوذ کرده و در تمام جهات آنها جریان می‌یابند.

آتش نوع دوم B : این آتش‌سوزی‌ها از سوختن مایعات آتش‌گیر یا خیلی زود آتش‌گیر مانند نفت سفید، گازوئیل، نفت خام، بنزین‌های گوناگون، روغن‌های نباتی و حیوانی، گریس، رنگ‌ها و حلال‌های شیمیایی به وجود می‌آیند. در این آتش‌سوزی‌ها دیده می‌شود که آتش‌سوزی در سطح مایع به صورت ورقه‌ای نازک در جریان است این عمل در واقع همان واکنش‌های شیمیایی زنجیره‌ای است که بین سه عامل اصلی در حال انجام است.

اینگونه آتش‌سوزی‌ها پس از خاموش شدن، چیزی از خود باقی نمی‌گذارند و به علت این که این آتش‌سوزی‌ها اغلب روی سطح مایعات می‌سوزند به آنها آتش‌سوزی‌های سطحی، چرب و بدون خاکستر گفته می‌شود. این آتش‌سوزی‌ها غالباً در جاهایی رخ می‌دهند که مایعات قابل اشتعال در دسترس باشند.

آتش نوع سوم C : اینگونه آتش‌سوزی‌ها سوختن گازهای آتش‌گیر طبیعی و یا غیر طبیعی هستند هر گاه مقداری از این گازها در هوا و یا محیط‌های سر بسته و محدود پراکنده شود بر اثر رسیدن جرقه‌ای کوچک آمیزه گاز و هوا به انفجار شدیدی می‌انجامد و آتش‌سوزی دهشتناکی را به دنبال خواهد داشت.

این نوع آتش سوزی‌ها اغلب در جاهایی رخ می‌دهد که گازهای بسیار آتش‌گیر با مایعات تبخیر شدنی شدید وجود داشته باشد و پس از پراکنده شدن در محیط نسبتی از حجم هوا را اشغال نموده باشد.

آتش نوع چهارم D: اینگونه آتش‌سوزی‌ها از سوختن مواد و عناصری کمیاب نظیر سدیم، پتاسیم، لیتیوم، زیرکانیوم، اورانیوم، توریوم، تیتانیوم، منیزیم به وجود می‌آیند به علت اینکه اینگونه سوخت‌ها کمتر در دسترس عموم قرار دارند یا اصلاً قرار ندارند به این آتش سوزی‌ها، آتش‌سوزی‌های نادر و کمیاب گفته می‌شود. این آتش‌سوزی‌ها ممکن است غالباً در آزمایشگاه‌ها و مراکز تهیه مواد شیمیایی روی دهد.

آتش نوع پنجم E: به آتش‌سوزی‌هایی گفته می‌شود که در دستگاه‌ها و ادوات برقی از قبیل ژنراتورها، ترانسفورماتورها، الکتروموتورها، مراکز تولید ادوات و خطوط توزیع نیرو رخ می‌دهند. این قسم آتش‌سوزی‌ها نه فقط در این دستگاه‌ها بروز می‌کنند بلکه در وسایل برقی خانگی مانند اجاق‌های برقی، هیترها، تلویزیون و سایر ادواتی که با مصرف برق کار می‌کنند نیز به وجود می‌آید.

اغلب این نوع آتش‌سوزی‌ها که در خانه‌ها و وسایل خانگی برقی به وجود می‌آیند معمولاً به آتش‌سوزی نوع اول و در محل‌هایی که با مایعات آتش‌گیر سروکار دارند به آتش‌سوزی‌های نوع دوم تبدیل می‌شوند.

انفجار EXPLOSION

در بیمه آتش‌سوزی انفجار به مفهوم هر نوع آزاد شدن ناگهانی انرژی حاصل از انبساط گاز و یا بخار است. انفجار ممکن است به صورت مختلف بروز کند اما همه آنها ویژگی مشترکی دارند بدین معنی که علت هر انفجار، انبساط مقدار زیادی گاز یا بخار است که بر اثر فشار قوی و یا تولید حرارت و یا فعل و انفعالات شیمیایی به مانع اطراف خود فشار آورده، آن را می‌ترکاند.

هر انفجاری در بیمه نامه آتش‌سوزی قابل بیمه شدن نیست، از جمله انفجارهای هسته‌ای و مواد منفجره و بعضی از انفجارها طبق شرایط خاص و با منظور نمودن حق بیمه اضافی تحت پوشش بیمه آتش‌سوزی قرار خواهند گرفت مثل انفجار ظروف تحت فشار.

صاعقه LIGHTING

در بیمه آتش‌سوزی صاعقه عبارت است از تخلیه بار الکتریکی بین دو ابر یا بین ابر و زمین که بر اثر القای دو بار مختلف به وجود می‌آید. مقصود از خطر صاعقه تنها خسارات وارد شده در اثر آتش‌سوزی ناشی از صاعقه نیست بلکه منظور، خسارت مستقیم ناشی از صاعقه است که اصطلاحاً آن را صاعقه سرد می‌نامند و بدون آتش‌سوزی تولید می‌شود مانند: گداخته شدن، ترکیدن، سوختن از رو.

صاعقه‌ای که در نزدیکی موتور یا ماشین دیگری به سیم‌های موجود در هوای آزاد که نیروی برق را به آن موتور منتقل می‌کند اصابت کند بار زیاد حاصل از برخورد صاعقه به سیم، به موتور منتقل و باعث خرابی دستگاه‌ها می‌شود که اینگونه خسارات از تعهد بیمه‌گر خارج است.

به طور خلاصه خساراتی که در اثر حرارت مستقیم یا غیر مستقیم صاعقه و یا در اثر نیروی آن تولید شوند خسارات مستقیم صاعقه هستند که بیمه شده محسوب می‌گردند اما خساراتی را که در اثر انرژی الکتریکی صاعقه تولید شوند خسارات غیر مستقیم صاعقه نامند که بیمه شده محسوب نمی‌شوند.

*** خسارات و هزینه‌های قابل تامین در بیمه آتش‌سوزی بر اساس ماده ۲۱ قانون بیمه :**

الف) خسارت وارد به موضوع بیمه از حریق، اگرچه حریق در نزدیکی آن واقع شده باشد.

ب) هر خسارت یا تنزل قیمت وارده به اموال از آب یا هر وسیله دیگری که برای خاموش کردن آتش بکار برده شده است.

پ) تلف یا معیوب شدن مال در هنگام نجات دادن آن از حریق

ت) خسارت وارده به اموال بیمه شده در نتیجه خراب کردن کلی یا جزئی بنا برای جلوگیری از سرایت یا توسعه حریق.

*** خسارت و هزینه‌های قابل تامین در بیمه آتش‌سوزی مطابق ماده ۱۱ شرایط عمومی بیمه‌نامه :**

این بیمه‌نامه خسارات مشروحه زیر را تامین می‌نماید:

۱- خسارت مستقیم ناشی از آتش، صاعقه و انفجار.

۲- خسارت و هزینه ناشی از اقدامات لازم که به منظور جلوگیری از توسعه خسارت صورت می‌گیرد همچنین خسارت و هزینه ناشی از نقل مکان ضروری مورد بیمه به منظور نجات آن از خطرات بیمه شده.

انواع موارد قابل پوشش در بیمه‌های آتش‌سوزی

در بیمه‌های آتش‌سوزی منازل مسکونی، مراکز صنعتی از قبیل کارخانجات صنایع غذایی، آشامیدنی، نساجی، شیمیایی، چوب و کاغذ و کلیه موارد غیر صنعتی از قبیل فروشگاههای تجاری، بیمارستانها، ساختمانهای اداری، آموزشگاهها را می‌توان تحت پوشش قرار داد که نرخ آنها تابع تعرفه بیمه‌های آتش‌سوزی می‌باشند. مزید اطلاع آنکه کلیه موارد بیمه‌ای بر حسب درجه خطر خود به ۹ گروه تقسیم بندی می‌شوند که هر گروه نرخ خاص خود را دارند که جدول مربوطه بشرح ذیل ارایه می‌گردد:

شماره طبقه خطر	نرخ در هزار	مثال
۱	۰/۲۷	منازل مسکونی، انبار آهن‌آلات
۲	۰/۶۳	ساختمانهای اداری، کارخانه گچ‌سازی
۳	۰/۹	کارخانه فلزکاری، فروشگاه لوازم خانگی
۴	۱/۴۴	کارخانه قند و شکر، فروشگاه پوشاک
۵	۱/۸	کارخانه لاستیک سازی، فروشگاه کتاب
۶	۲/۲۵	فروشگاه اتومبیل، کارخانه تولید خودکار
۷	۲/۸۸	کارخانه شالیکوبی، چایخانه
۸	۳/۳۳	کارگاه نجاری، کارخانه پلاستیک سازی
۹	۳/۷۸	کارگاه گازپرکنی، کارخانه کبریت سازی

بیمه‌های آتش‌سوزی از نظر مدت بیمه‌نامه

معمولاً بیمه‌نامه‌های آتش‌سوزی به مدت یکسال صادر می‌گردند اما صدور بیمه‌نامه با مدت کمتر از یکسال یا بیشتر از یکسال نیز امکانپذیر می‌باشد. لذا در صورتی که قرار است بیمه‌نامه با مدتی کمتر از یکسال صادر شود نرخ بیمه‌نامه مطابق جدول ذیل محاسبه خواهد شد:

ردیف	مدت زمان بیمه‌نامه	درصد از حق بیمه سالانه
۱	کمتر از پانزده روز تا پانزده روز	۱۲
۲	بیش از پانزده روز تا یک ماه	۲۰
۳	بیش از یک ماه تا دو ماه	۳۰
۴	بیش از دو ماه تا سه ماه	۴۰
۵	بیش از سه ماه تا چهار ماه	۵۰
۶	بیش از چهار ماه تا پنج ماه	۶۰
۷	بیش از پنج ماه تا شش ماه	۷۰
۸	بیش از شش ماه تا هفت ماه	۷۵
۹	بیش از هفت ماه تا هشت ماه	۸۰
۱۰	بیش از هشت ماه تا نه ماه	۸۵
۱۱	بیش از نه ماه تا ده ماه	۹۰
۱۲	بیش از ده ماه	۱۰۰

نحوه محاسبه حق بیمه جهت بنگاههای عمومی، پاساژها و سراها

حق بیمه بنگاهها و پاساژها تابع تعرفه مخصوص به خود می‌باشد که تعرفه صندوق مشترک نامیده می‌شود بعنوان مثال حداقل نرخ بنگاههای عمومی در این تعرفه ۲/۷ در هزار می‌باشد که بر حسب نوع فعالیت بنگاه و محل آن افزایش خواهد یافت یا منطقه بازار تهران دارای نرخ ۵/۴ در هزار می‌باشد و همچنین پاساژها و سراها و انبارها.

در خصوص انبارهای اختصاصی چنانچه نرخ آن در تعرفه وجود نداشته باشد ۹۰ درصد نرخ کارخانه تولیدی بعنوان نرخ انبار اعمال می‌گردد بعنوان مثال انبار قند و شکر در تعرفه وجود ندارد چون کارخانه تولید کننده آن با نرخ ۱/۴۴ در هزار می‌باشد لذا نرخ انبار $۱/۲۹۶ = ۱/۴۴ \times ۹۰\%$ در هزار خواهد گردید.

خطرات اضافی

همانگونه که قبلاً ذکر گردید در بیمه‌های آتش‌سوزی قریب ۳۰ خطر تبعی تحت پوشش قرار می‌گیرد که در اینجا برخی از آنها مورد بررسی قرار می‌گیرند :

۱- زلزله و آتشفشان :

زلزله به معنی آزاد شدن انرژی درون زمین و عبور این گازها و انرژی‌ها از منافذ گسل پوسته سطحی زمین بوده که با شکستن لایه‌های سطحی همراه می‌باشد که با توجه به شدت و گستردگی آن می‌تواند آثار خسارتی فاجعه آمیز به بار آورد لذا به این دسته ریسک‌ها، ریسک‌های فاجعه‌آمیز «catastrophe» می‌گویند و چون این دسته ریسک‌ها از دسته ریسک‌های عام «fundamental» هستند از جمله ریسک‌های بیمه ناپذیر تلقی می‌شدند و تا چند دهه پیش به ندرت این ریسک‌ها قابل بیمه شدن بودند ولی با گسترش فعالیت بیمه‌ای و پایه ریزی توسعه تئوری احتمالات و قانون اعداد بزرگ و همچنین ابتکار «بیمه اتمکایی» و تقسیم ریسک بین بیمه‌گران، این دسته ریسک‌ها نیز به ریسک بیمه‌پذیر تبدیل شده‌اند. در کشور ما نیز دو گسل فعال زاگرس و البرز وجود دارد که طی یک دوره منظم و مشخص انرژی درون زمین را خارج می‌کند و آمار و ارقام بیانگر نظم پذیری آن می‌باشد. در بیمه زلزله خسارت مستقیم وارد شده به مکانها اعم از مسکونی، غیر مسکونی و صنعتی همچنین اسباب و لوازم موجود در آنها در مقابل زلزله و یا آتش‌سوزی ناشی از زلزله و یا آتشفشان بیمه می‌شوند. ضمناً خسارتهای وارد شده باید همزمان با حوادث مزبور ایجاد شده باشد.

تعیین نرخ بیمه خطر زلزله

در نرخ بیمه زلزله دو عامل مهم دخیل می‌باشند:

- ۱- شهرستان محل استقرار مورد بیمه
- ۲- نوع سازه (اسکلت) ساختمان و مصالح بکار رفته در آن

جداول مربوط به درجه بندی استانها و شهرهای مختلف بر اساس شدت خطر زلزله در تعرفه بیمه زلزله آمده است. در این تعرفه کلیه شهرهای کشور برحسب شدت خطر زلزله دارای درجه‌های از یک تا ۵ می‌باشند که شهرهای کم خطر مثل اصفهان دارای درجه خطر یک و شهرهای پرخطر مثل تهران دارای درجه خطر ۵ می‌باشند به جهت آشنایی بیشتر با موضوع، جدول استان کهگیلویه و بویراحمد در زیر آورده می‌شود:

درجه‌بندی شهرهای استان کهگیلویه و بویراحمد براساس شدت خطر زلزله

کد شهر	نام شهر	درجه خطر
۲۸۰۰۲۲	یاسوج	۴
۲۸۰۰۲۳	دهدشت	۵
۲۸۰۰۲۴	گچساران	۵
۲۸۰۰۲۵	سی سخت	۴
۲۸۰۰۲۷	چرام‌تل‌گرد	۵
۲۸۰۰۲۹	لنده	۵
۲۸۰۰۳۱	باشت	۵
۲۸۰۰۳۲	سوق	۵

اکنون که درجه خطر مورد بیمه را بدست آوردیم برحسب اینک مورد بیمه صنعتی باشد از جدول شماره یک و در صورتی که مسکونی یا غیر صنعتی باشد از جدول شماره ۲ نسبت به استخراج نرخ آن اقدام می‌نمائیم بدیهی است که نوع سازه در تعیین نرخ نقش اساسی دارد:

جدول شماره یک: نرخ زلزله برای موارد صنعتی

ردیف	نوع ساختمان	درجه خطر (نرخ در هزار می‌باشد)				
		۱	۲	۳	۴	۵
۱	گلی (سنتی و قدیمی)	۱	۱/۱	۱/۲	۱/۵	۱/۸
۲	آجری	۰/۸	۰/۹	۱	۱/۴	۱/۶
۳	اسکلت فلزی	۰/۶	۰/۷	۰/۸	۱/۱	۱/۴
۴	بتون و یا سوله	۰/۴	۰/۵	۰/۶	۰/۸	۱
۵	الف- طراحی و محاسبه و اجرا طبق آیین‌نامه شماره ۲۸۰۰ ب- فضاهای باز و غیرمسقف	۰/۲	۰/۳	۰/۴	۰/۶	۰/۸

جدول شماره دو: نرخ زلزله برای موارد غیر صنعتی و مسکونی

ردیف	نوع سازه	زلزله خیز خفیف ۱-۲-۳	زلزله خیز شدید ۴-۵
۱	۲۸۰۰ و روباز	۰/۲	۰/۴
۲	اسکلت فلزی و سوله و بتون	۰/۴	۰/۷
۳	آجری و گلی	۰/۸	۱/۲

همانگونه که مشاهده می‌شود طبقات خطر ۱ و ۲ و ۳ در حوزه زلزله‌خیز خفیف و طبقات خطر ۴ و ۵ در حوزه زلزله‌خیز شدید درجه‌بندی می‌شوند.

مطابق جداول فوق در صورتی که مورد بیمه صنعتی بوده، در شهرستان یاسوج واقع شده و نوع سازه اسکلت فلزی باشد با توجه به اینکه درجه خطر یاسوج چهار می‌باشد، نرخ بیمه خطر زلزله ۱/۱ در هزار تعیین می‌گردد حال آنکه برای یک مورد غیر صنعتی در همین شهرستان و با همین نوع سازه نرخ زلزله ۰/۷ در هزار می‌باشد.

فرانشیز خطر زلزله:

در صورتی که خطر زلزله بیمه گردد، شرط زیر میباید در توضیحات بیمه‌نامه درج گردد:

« با عنایت به ماده ۱۳ شرایط عمومی مندرج در پشت بیمه‌نامه آتش‌سوزی، خسارتهای مستقیم ناشی از زلزله وارد به مورد بیمه بااستثنای سرقت، در مقابل خطر زلزله بیمه می‌شود و استثنای زمین لرزه از بند ۲ ماده ۳۱ شرط مذکور حذف می‌گردد، ضمناً از هر خسارت..... بعنوان تعهد بیمه‌گزار (فرانشیز) از خسارت وارد شده کسر خواهد شد.»

توضیح ۱: در جای نقطه چین میزان فرانشیز درج خواهد شد در صورتیکه مورد بیمه صنعتی باشد «۱۵ درصد» و هنگامی که مورد غیر صنعتی و مسکونی باشد فرانشیز «یک درصد مبلغ بیمه شده» خواهد بود. به عنوان مثال در صورتی که زلزله به یک واحد صنعتی ۱/۰۰۰/۰۰۰ ریال خسارت وارد نماید حداقل ۱۵۰/۰۰۰ ریال از خسارت کسر شده و مبلغ ۸۵۰/۰۰۰ ریال به بیمه‌گزار پرداخت می‌گردد بدین ترتیب سرمایه تحت پوشش، تاثیری برمیزان فرانشیز زلزله ندارد

فرانشیز زلزله برای واحدهای مسکونی و غیر صنعتی معادل یک درصد سرمایه بیمه شده می‌باشد. بعنوان مثال چنانچه یک واحد مسکونی ۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال بیمه شده باشد و بر اثر زلزله به آن ۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال خسارت وارد شود ۱۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال از آن کسر و ۱۹۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال به بیمه‌گزار پرداخت می‌شود.

توضیح ۲: حداقل سهم بیمه‌گزار از هر خسارت (فرانشیز) برای موارد صنعتی ۱۵ درصد بوده و در صورتی که بیمه‌گزار بپذیرد که میزان فرانشیزهای فوق افزایش یابد بر اساس افزایش به عمل آمده میزان تخفیف در نرخ بیمه خطر زلزله به شرح زیر می‌باشد:

فرانشیز	میزان تخفیف
۲۵ درصد	۲۰ درصد
۴۰ درصد	۴۵ درصد
۶۰ درصد	۶۵ درصد

به عنوان مثال چنانچه نرخ بیمه زلزله یک واحد صنعتی ۱/۴ در هزار باشد و بیمه‌گزار خواهان فرانشیز ۴۰ درصدی گردد نرخ مذکور به ۰/۷۷ کاهش می‌یابد.

توضیح ۳: موضوع افزایش فرانشیز و کاهش نرخ زلزله (توضیح ۲) تنها در بیمه‌های صنعتی اعمال می‌گردد و فرانشیز زلزله واحدهای غیرصنعتی و مسکونی کماکان ثابت و بدون تغییر می‌باشد.

۲- سیل و طغیان آب دریاها و رودخانه‌ها :

سیل، جریان ناگهانی آبهای سطحی خارج از مسیر طبیعی است که به علت ریزش باران، برف، طغیان رودخانه و یا شکستن سدها ایجاد می‌شود.

تغییرات طبیعی و عادی سطح آب دریا و رودخانه جزو تعهدات بیمه‌گر محسوب نمی‌گردد مانند جزر و مد یا پیشروی طبیعی آب دریا

درحال حاضر نرخ بیمه خطر سیل ۰/۲ در هزار میباشد اما با توجه به آزاد سازی نرخها امکان دارد نرخ مذکور دستخوش تغییر گردد .

۳- طوفان و گردباد و تند باد :

در بیمه طوفان، خسارتهای ناشی از طوفان، تندباد و گردباد تحت پوشش قرار می‌گیرد. و در علم هواشناسی معمولاً بادی که سرعت آن بیش از ۶۶ کیلومتر در ساعت باشد طوفان محسوب می‌گردد. نرخ آن ۰/۱۵ در هزار می‌باشد.

در صورت نیاز به ارزیابی ریسک از نظر مقاومت یا عدم مقاومت سازه در مقابل خطر مذکور بایستی قبل از صدور بیمه نامه کارشناسی لازم انجام پذیرد.

۴- ترکیدن لوله آب و ضایعات ناشی از برف و باران :

این بیمه دو پوشش جداگانه بوده و هر کدام خطرات مختلفی را تحت پوشش قرار می‌دهد اما چون کلوز آنها مشترک می‌باشد لذا معمولاً با همدیگر مورد بررسی قرار می‌گیرند. خسارتهای قابل پوشش در این بیمه بشرح ذیل می‌باشند:

الف- ضایعات آبدیدگی ناشی از خطوط شبکه آبرسانی و فاضلاب - جبران خسارتهای ناشی از ترکیدن لوله‌ها و مخازن و تأسیسات آب و فاضلاب

ب- ضایعات آبدیدگی ناشی از برف و تگرگ و آب باران

۱- جبران خسارتهای آبدیدگی وارده به اموال بیمه‌گزار شامل ساختمان و پشت بام ناشی از گرفتگی راه آبها و ناودانی پشت بام

۲- خسارات ناشی از برف و باران که به ابنیه بیمه‌گزار وارد می‌گردد.

نرخ بیمه ترکیدن لوله آب به تنهایی ۰/۲ در هزار و نرخ ضایعات ناشی از برف و باران نیز به تنهایی ۰/۲ در هزار است.

فرانشیز به صورت درصدی و حداقل مبلغ خسارت در بیمه‌نامه درج می‌گردد.

چنانچه این خطرات تحت پوشش بیمه‌نامه قرار گیرند می‌باید یک برگ از "شرایط مخصوص بیمه ترکیدن لوله آب و ضایعات برف و باران" ضمیمه بیمه‌نامه شده و به بیمه‌گزار تحویل گردد.

ملاحظات کارشناس جهت ارزیابی ریسک و رویت سلامت محل در زمان صدور بیمه‌نامه انجام می‌پذیرد.

۵- سقوط هواپیما و هلیکوپتر:

خسارتهای ناشی از سقوط هواپیما و هلیکوپتر یا اشیای ساقط شده از آنها (به استثنای بمب و یا مواد منفجره و سایر جنگ افزارها) به اموال بیمه‌گزار حداکثر تا کل مبلغ بیمه شده تحت پوشش قرار می‌گیرد. چنانچه اجازه فرود شی پروازی در محل مورد بیمه توسط بیمه‌گزار صادر گردد بیمه‌گر مسئول جبران خسارت نخواهد بود.

نرخ بیمه در نقاط کمتر از شعاع ۵ کیلومتری ۰/۱ در هزار و بیش از ۵ کیلومتر ۰/۰۵ در هزار می‌باشد.

۶- شکست شیشه :

در این پوشش، خسارتهای ناشی از شکست شیشه‌های منصوب در ساختمان مورد بیمه در اثر حادثه و برخورد شی خارجی پرداخت می‌گردد. اصولاً شیشه به دو صورت میان تهی (پارچ، لیوان و مانند آن) و مسطح ساخته

می‌شود. شیشه‌های میان تهی تحت بیمه شکست قرار نمی‌گیرند و شیشه‌های مسطح به شرط آنکه بعنوان نما یا تابلو بر روی ساختمان منصوب باشند تحت پوشش قرار می‌گیرند. نرخ بیمه این خطر ۲۰ در هزار بوده و از این حیث یکی از بالاترین نرخها در میان خطرات تبعی میباشد البته شایان ذکر است که این نرخ تنها بر روی سرمایه شیشه‌های نصب شده اعمال میگردد نه جهت کل سرمایه بیمه‌نامه. در زمان صدور بیمه‌نامه جهت پوشش چنین خطری بیمه‌گزار موظف است صورت ریز و ارزش تفکیک شیشه‌ها شامل تعداد جام‌ها - ابعاد - قطر و مبلغ بیمه شده را اعلام نماید.

۷- بیمه دزدی با شکست حرز:

دزدی و سرقت به معنی ربودن و تصاحب غیر قانونی اموال دیگران بوده و از دسته ریسک‌های اجتماعی تلقی میگردد.

بیمه‌گر در بیمه‌های آتش‌سوزی می‌تواند براساس ماده ۱۳ شرایط عمومی و ارزیابی ریسک و دریافت حق بیمه اضافی موافقت نماید خسارت ناشی از فقدان یا خرابی اموال بیمه شده را که در نتیجه دزدی با شکست حرز روی دهد حداکثر تا مبلغ بیمه‌شده جبران نماید.

حرز: در ادبیات فارسی به معنی حریم، حرمت و حفاظت می‌باشد و در اصطلاح بیمه، شکست حرز به معنی سرقتی است که با برداشتن یا کنار زدن مانعی با بکار بردن اهرم زور و قدرت و فشار همراه باشد بنابراین چنانچه ربودن و قاپیدن و سرقت بصورتی باشد که حرز آن شکسته نشود جزو شرایط بیمه شده تلقی نمی‌گردد از جمله آن سرقت‌هایی که سارق به اختیار و بدون از بین بردن موانعی وارد محل مسروقه شده و اموالی را به سرقت می‌برد.

موارد زیر دزدی با شکست حرز محسوب میگردد:

- بالا رفتن از دیوار محل استقرار اموال بیمه شده یا شکستن در یا پنجره و یا خراب کردن دیوار و نظایر آن.
 - بازکردن درب وسیله کلید تقلبی و سایر آلات و ادواتی که عادتاً برای بازکردن قفل بکار نمی‌رود.
 - ورود سارق به محل قرار گرفتن اموال بیمه شده در شب.
 - ورود به محل با تهدید بیمه‌گزار و یا سایر اعضای خانواده و یا خدمتگذار.
- چنانچه این خطر بیمه شود می‌باید صورت ریز و ارزش تفکیکی اموال مورد بیمه تحت پوشش این خطر از بیمه‌گزار اخذ شده و منضم به بیمه‌نامه گردد.

لازم بذکر است که در صورت تحت پوشش قرار گرفتن خطرفوق می‌باید یک نسخه از شرایط مخصوص بیمه دزدی با شکست حرز ضمیمه بیمه‌نامه گردد و به بیمه‌گزار تحویل شود.

نرخ پوشش سرقت جهت منازل مسکونی ۶ در هزار با فرانشیز ۱۰ درصد مبلغ خسارت حداقل یک میلیون ریال می‌باشد حداقل نرخ پوشش جهت واحدهای صنعتی و غیر صنعتی ۸ در هزار و در حالت عادی و نرمال تا ۱۲ در هزار می‌باشد که در صورت صلاحدید واحد اجرائی به نرخهای بالاتری نیز قابل افزایش می‌باشد فرانشیز معمولاً ۱۰ درصد مبلغ خسارت می‌باشد.

۸- هزینه پاکسازی:

هزینه پاکسازی محل مورد بیمه بر اثر وقوع حوادث بیمه شده تحت پوشش بیمه‌نامه آتش‌سوزی نمی‌باشد ولی بیمه‌گذار می‌تواند با پرداخت حق بیمه اضافی این پوشش را تحصیل نماید.

حق بیمه این پوشش، ۵۰ درصد نرخ کلی بیمه‌نامه می‌باشد و چنانچه بیمه‌نامه دارای نرخ‌های مختلف با پوشش خطرات مختلف باشد بالاترین نرخ مبنای محاسبه حق بیمه قرار خواهد گرفت.

حداکثر سرمایه تحت پوشش هزینه پاکسازی معادل ۲۰ درصد سرمایه کل بیمه‌نامه می‌باشد. به منظور سهولت در محاسبه حق بیمه پوشش پاکسازی، مجموع نرخ خطرات اصلی و خطرات اضافی تبعی که کل مورد بیمه را پوشش می‌دهند در نظر گرفته خواهد شد و معمولاً نرخ شکست شیشه و سرقت چون جهت موارد خاصی از مورد بیمه منظور می‌گردد در محاسبه حق بیمه هزینه پاکسازی منظور نمی‌گردد. بعنوان مثال بیمه‌نامه‌ای دارای خطرات آتش‌سوزی با نرخ ۱/۴۴ در هزار، سیل ۰/۲ در هزار، زلزله ۰/۷ در هزار، سرقت ۸ در هزار، طوفان ۰/۱۵ در هزار بوده و سرمایه آن ۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال می‌باشد سرمایه تحت پوشش ریال $5/000/000/000 \times 1/20 = 1/000/000/000$ می‌باشد و نرخ آن نیز اینگونه محاسبه می‌شود.

در هزار $1/245 = 2/49 \times 50 = 1/44 + 0/2 + 0/7 + 0/15$

حق بیمه هزینه پاکسازی $1/000/000/000 \times 1/245 = 1/245/000$

همانگونه که ملاحظه می‌گردد نرخ پوشش سرقت در محاسبه حق بیمه هزینه پاکسازی لحاظ نگردید.

۹- انفجار ظروف تحت فشار:

در ماده ۳۳ از فصل سوم شرایط عمومی بیمه‌نامه آمده است: "خسارات وارده به ظروف تحت فشار صنعتی ناشی از انفجار این ظروف مورد پوشش این بیمه‌نامه نمی‌باشد. لیکن خسارتی که در نتیجه تحقق خطر مزبور در سایر قسمتهای مورد بیمه بروز نماید تحت پوشش خواهد بود." بنابراین منظور از پوشش ظروف تحت فشار صنعتی، خسارت وارد به این ظروف ناشی از انفجار خود آنها می‌باشد که می‌توان با اعمال نرخ یک در هزار نسبت به سرمایه این ظروف خسارت مذکور را تحت پوشش قرار داد.

۱۰- خطر دفرمه شدن تجهیزات داخلی ظروف تحت فشار صنعتی:

طبق شرایط مخصوص انفجار ظروف تحت فشار صنعتی، در صورت عدم انفجار، خسارات ناشی از دفرمه شدن تجهیزات داخلی بویلرها و تاسیسات مشابه از جمله دیگ یا مخزن داخلی آنها بعلت عدم عملکرد هر یک از سیستمهای کنترلی تحت پوشش بیمه آتش‌سوزی قرار نخواهد داشت. لذا بیمه‌گر جهت جبران اینگونه خسارات در صورت تمایل بیمه‌گذاران به داشتن پوشش مورد نظر بعنوان یک خطر اضافی با نرخ ۰/۵ در هزار ارزش ظروف مذکور اقدام به بیمه نمودن می‌کند.

۱۱- خسارات ناشی از ریزش مواد مذاب:

نظر به اینکه خسارت ناشی از ریزش مواد مذاب ناشی از شکست و یا سوراخ شدن بر اثر فرسودگی بدنه کوره و یا سرریز شدن مواد مذاب در صورتی که منجر به حریق نشود تحت پوشش بیمه‌نامه آتش‌سوزی قرار نخواهد داشت لذا کارگاه یا کارخانجاتی که دارای کوره یا دیگ مواد مذاب می‌باشند و بیمه‌گذار تمایل به

تحصیل جبران اینگونه خسارات را دارد می‌بایست مشخصات کوره یا دیگ شامل تعداد، ظرفیت، نوع کوره، تعداد دفعات حادثه و میزان خسارت در هر مرحله حداقل برای ۳ سال گذشته و حداکثر مبلغ تعهد جبران خسارت جهت تاسیسات جانبی را اعلام نماید تا نسبت به اخذ نرخ و شرایط از بیمه مرکزی ایران اقدام و اعلام گردد.

توجه: خسارت دیگ ناشی از فرسودگی و شکست تحت پوشش خطر مذکور نخواهد بود.

۱۲- خطر برخورد جسم خارجی :

نرخ بیمه این خطر برابر ۰/۰۱ در هزار است. این نوع پوشش را بیمه‌گذاران در صورتی که محل مورد بیمه در مجاورت جاده و یا پائین تپه شیب‌دار و یا... قرار گرفته باشد درخواست می‌نمایند.

۱۳- خطر خود سوزی :

نرخ بیمه این خطر یک در هزار بوده و سقف تعهد بیمه‌گر پنج درصد مبلغ بیمه شده و فرانشیز آن ده درصد است.

ساختار شیمیایی بعضی از مواد طوری است که خاصیت اکسیده شدن یا ترکیب با اکسیژن خود را به حد اعلاء دارند و این خاصیت در ترکیبات اشباع نشده وجود دارد. هنگامی که یک ماده کربن‌دار، خاصیت ترکیب با اکسیژن را دارا باشد و ترکیب آن جسم با اکسیژن و تولید حرارت شدت یابد، درجه سوخت آن جسم پائین می‌آید، به طوری که در بعضی شرایط درجه حرارت سوخت و یا درجه حرارت خود سوزی تا میزان درجه حرارت محیط پائین می‌آید و عمل خود سوزی و یا حریق خود به خود به وقوع می‌پیوندد. در حال حاضر پوشش خودسوزی تنها برای محلهایی که دارای تفاله چغندر قند باشند مثل کارخانجات قند ارایه می‌گردد.

۱۴- پوشش خسارات ناشی از نشت گاز آمونیاک و فریون در سردخانه‌ها :

معمولاً در این حالت نشت گاز منجر به حریق نشده ولی موجب فساد کالا و یا آسیب دیدگی آنها اعم از این که خسارت مستقیماً ناشی از اثر گاز بر روی کالا باشد و یا این که موجب از کار افتادن دستگاه‌های مبرد گردیده و به کالا خسارت وارد شود. نرخ پوشش مذکور ۰/۵ در هزار و فرانشیز آن ده درصد مبلغ خسارت می‌باشد.

۱۵- پوشش جبران هزینه‌های مربوط به طراحی مجدد بر روی دستگاه‌ها در کارخانجات ریسندگی و بافندگی :

چنانچه بر اثر وقوع هر یک از خطرات بیمه شده، دستگاه‌های مذکور دچار آسیب شوند هزینه (اجرت) یاد شده پرداخت می‌گردد. می‌توان پوشش مذکور را به صورت یک بند جداگانه در بیمه‌نامه و یا توأم با ذکر آن در قیمت تمام شده برای هر دستگاه مورد نظر یکجا بیمه نمود. نرخ مورد مزبور معادل نرخ اعمال شده برای ماشین‌آلات خط تولید می‌باشد.

۱۶- ریزش و فروکش کردن چاه :

خسارت ناشی از ریزش و فروکش کردن چاه به دو طریق ذیل تحت پوشش قرار می گیرد:

الف) جبران خسارت وارده به چاه و تأسیسات آن بر اثر ریزش دیواره چاه

۱) تعهد بیمه گر صرفاً محدود به جبران هزینه تخلیه تعمیر بدنه و تعمیر تأسیسات چاه از قبیل لوله ها و الکترو پمپ ها می گردد.

۲) نرخ سالانه حق بیمه یک در هزار سرمایه مورد تعهد می باشد.

۳) فرانشیز خسارت در هر حادثه معادل ۲۰ درصد مبلغ خسارت و حداقل یکصد هزار ریال می باشد.

ب) جبران خسارت ساختمان و تأسیسات و محتویات آن و جبران خسارت مربوط به بدنه چاه و تخلیه آن و تأسیسات مربوط بر اثر ریزش دیواره چاه.

۱) تعهد بیمه گر محدود به جبران خسارت ساختمان و تأسیسات و محتویات مورد بیمه و چاه خواهد گردید.

۲) نرخ سالانه حق بیمه برای سرمایه واقعی بیمه شده معادل یک در هزار ارزش ساختمان و تأسیسات و... می باشد.

۳) فرانشیز خسارت در هر حادثه ۲۰ درصد مبلغ خسارت و حداقل یکصد هزار ریال و حداکثر تعهد بیمه گر در برابر خطر ریزش چاه معادل ۵۰ درصد سرمایه بیمه شده خواهد بود.

توجه: در صورتی که سرمایه بیمه شده کمتر از سرمایه واقعی مورد بیمه باشد خسارت مشمول ماده ۱۰ قانون بیمه خواهد گردید.

شرایط عمومی

۱- پوشش خطر ریزش چاه صرفاً محدود به واحدهای مسکونی - اداری و تجاری (اعم از ساختمان و

تأسیسات و محتویات) می گردد و لذا واحدهای صنعتی و کارگاهی مشمول این پوشش نمی شوند.

۲- خسارات ناشی از رانش زمین تحت پوشش خطر مذکور نمی گیرد مگر اینکه مورد بیمه دارای پوشش

بیمه خطر رانش زمین باشد

۱۷- رانش زمین :

این پوشش، خسارات ناشی از رانش زمین را جبران می نماید و نرخ آن یک در هزار می باشد و بایستی قبل از

صدور بیمه نامه از محل توسط کارشناس شرکت بازدید بعمل آمده و صحت و استحکام ساختمان، شیب زمین،

سوابق خسارتی منطقه و جنس خاک (شنی، آهکی، رسی...) مورد توجه قرار گیرد.

شایان ذکر است که در صورت اعلام خسارت از سوی بیمه گذار، ارائه مدارک مثبته دال بر وقوع حادثه الزامی می باشد.

۱۸- سقوط بهمن :

در بعضی نقاط مانند نقاط کوهستانی و برفگیر احتمال سقوط بهمن وجود دارد که این خطر با نرخ ۰/۳

در هزار پوشش داده می شود.

۱۹- خطر اعتصاب، شورش، آشوب، بلوا :

حداقل نرخ حق بیمه برای پوشش‌های فوق تا اطلاع ثانوی با در نظر گرفتن حق اخطار فسخ و فرانشیز به شرح زیر ۰/۵ در هزار تعیین شده است.

۱- اخطار فسخ: بیمه‌گر می‌تواند در هر زمان با اخطار هفت روزه اقدام به فسخ پوشش نماید.

۲- فرانشیز: ۱۰ درصد مبلغ خسارت حداقل دو میلیون ریال برای واحدهای صنعتی و سیصد هزار ریال برای واحدهای غیر صنعتی است.

۲۰- پوشش خطر عدم النفع یا وقفه در فعالیت :

در بیمه وقفه در فعالیت (عدم النفع) بیمه‌گر متعهد می‌گردد در مقابل اخذ مبلغی بعنوان حق بیمه کلیه خسارات و هزینه‌های ناشی از توقف تولید در اثر بروز یکی از خطرات مورد تعهد در بیمه‌های آتش‌سوزی (مشمول بر خطرات اصلی حریق، انفجار، صاعقه و یا هر یک از خطرات اضافی بیمه شده) طی دوره غرامت را تحت پوشش قرار دهد. بنابراین در این بیمه‌نامه بیمه‌گر خسارات واقعی یا زیان‌هایی را که شامل از دست دادن سود به جهت کاهش عملیات و یا افزایش هزینه‌ها می‌باشد جبران می‌نماید و نرخ آن بعد از ارایه و بررسی مدارک ذیل اعلام می‌گردد:

مدارک و اطلاعات مورد نیاز

- ✓ فرم پیشنهاد تکمیل شده
- ✓ ترازنامه و صورت سود و زیان عملیاتی سه سال گذشته
- ✓ بیلان هزینه‌ها و سود ناخالص پیش بینی شده سال آینده
- ✓ صورت هزینه‌های ثابت و متغیر جاری روزانه
- ✓ مدت انتظار
- ✓ دوره غرامت

تعاریف اصطلاحات پوشش عدم النفع

سود ناخالص: سود حاصله طی یک دوره مالی که ارزش آن بر اساس صورت سود و زیان سالهای قبل و تغییر و تحول اقتصادی مشخص شده و تعهد این بیمه‌نامه، محدود به جبران خسارات ناشی از دست دادن سود ناخالص به خاطر کاهش گردش عملیات (فروش) و یا افزایش هزینه‌ها می‌باشد.

هزینه‌ها: هزینه‌های ثابت تولیدی و غیر تولیدی و اداری شامل هزینه‌های برق، آب، تلفن، اجاره‌ها، هزینه‌های حقوقی کارکنان دائمی و فصلی که ماهیتاً با توقف فعالیت موسسه ارتباط پیدا می‌نماید.

دوره غرامت: این دوره با وقوع حادثه شروع و تا از بین رفتن کامل اثرات فیزیکی ناشی از خسارت و یا حداکثر تا مدت معین مشخص شده در بیمه نامه پایان می‌پذیرد و این دوره نمی‌بایستی از حداکثر مدت قید شده در بیمه‌نامه فراتر شود. حداکثر دوره غرامت که معمولاً بر حسب ماه بیان می‌شود و با وقوع حادثه آغاز

شده به وسیله بیمه‌گذار انتخاب می‌شود و هنگامی که فعالیت مجدداً از سر گرفته می‌شود و یا در خاتمه دوره انتخابی پایان می‌پذیرد که حداکثر شش ماه می‌باشد.

دوره انتظار: دوره زمانی است که بیمه‌گر هیچگونه تعهدی در جبران خسارت ندارد که معمولاً این مدت کمتر از ۱۵ روز نخواهد بود.

فرانشیز: حداقل معادل ۲۰٪ هر خسارت می‌بایستی به عنوان فرانشیز در نظر گرفته شود.

۲۱- پوشش مسئولیت مالی در برابر همسایگان :

بموجب این پوشش خسارات وارده به اماکن مجاور (همسایگان) محل مورد بیمه و اموال مستقر در آنها که از آتش‌سوزی، انفجار و ترکیدگی لوله آب و فاضلاب ناشی شده باشد تامین می‌گردد نرخ مورد عمل ۵۰ درصد نرخ کل خطرات اصلی و ترکیدگی لوله آب و فاضلاب محل مورد بیمه می‌باشد.

انواع شرایط در بیمه‌های آتش‌سوزی

- ✓ شرایط عمومی
- ✓ شرایط خصوصی
- ✓ شرایط ویژه یا مخصوص

شرایط عمومی

شرایط عمومی بیمه‌نامه که با توجه به قوانین و مقررات بیمه تهیه شده است و نسبت به همه بیمه‌گذاران یک رشته یکسان اجرا می‌شود و همان طور که از نام آن پیداست به طرح مسائل کلی که ناظر بر عموم بیمه‌گذاران است می‌پردازد ضمناً لازم به ذکر است که شرایط عمومی بیمه‌نامه مندرج در پشت اصل بیمه‌نامه است.

شرایط خصوصی

شرایط خصوصی در واقع مکمل شرایط عمومی و مشخص کننده جزئیات قرارداد بیمه و تعهدات و حقوق ناشی از آن است و برخلاف شرایط عمومی برای تمام بیمه‌گذاران یکسان نبوده و برای هر بیمه‌گذار و هر مورد بیمه متفاوت است شرایط خصوصی بیمه‌نامه مطالبی است که در بیمه‌نامه تایپ یا پرینت می‌شود.

شرایط مخصوص یا ویژه

گاهی اتفاق می‌افتد که شرایط خصوصی و تصریحات آن برای روشن ساختن حدود تعهدات طرفین کافی نیست و یا این که از بعضی مقررات شرایط عمومی با توافق طرفین عدول شده و نسبت به برخی از این مقررات توضیح خاصی باید داده شود که جای این قبیل تصریحات در شرایط ویژه یا مخصوص است مانند عدول از قاعده نسبی و یا پرداخت حق بیمه و دریافت خسارت با پولی غیر از پول رایج کشور و یا عدول از بعضی استثنائات با دریافت حق بیمه اضافی که تکلیف این قبیل موارد در شرایط ویژه روشن می‌شود از شرایط ویژه مخصوص در بیمه‌نامه آتش‌سوزی تحت عنوان توضیحات نام برده می‌شود.

شرایط عمومی بیمه‌های آتش‌سوزی

فصل اول: کلیات

ماده ۱- اساس قرارداد: این بیمه‌نامه براساس قانون بیمه مصوب اردیبهشت ماه سال ۱۳۱۶ و پیشنهاد کتبی بیمه‌گزار (که جزء لاینفک بیمه‌نامه می‌باشد) تنظیم گردیده است و مورد توافق طرفین می‌باشد. آن قسمت از پیشنهاد کتبی بیمه‌گزار که مورد قبول بیمه‌گر واقع نگردیده و کتباً به بیمه‌گزار همزمان با صدور بیمه‌نامه اعلام گردیده است جزء تعهدات بیمه‌گر محسوب نمی‌گردد.

ماده ۲- بیمه‌گر: بیمه‌گر شرکت بیمه‌ای است که مشخصات آن در این بیمه‌نامه قید گردیده و جبران خسارت احتمالی را طبق شرایط مقرر در این بیمه‌نامه بعهده می‌گیرد.

ماده ۳- بیمه‌گذار: بیمه‌گزار شخص حقیقی یا حقوقی مذکور در این بیمه‌نامه است که بیمه را خریداری نموده و متعهد پرداخت حق بیمه آن می‌باشد.

ماده ۴- ذینفع: ذینفع هر شخص حقیقی یا حقوقی مذکور در این بیمه‌نامه اعم از بیمه‌گزار می‌باشد که در تمام یا قسمتی از موضوع بیمه نفع داشته باشد.

ماده ۵- مورد بیمه: مورد بیمه اموال مندرج در جدول مشخصات این بیمه‌نامه است که متعلق به بیمه‌گزار و یا در تصرف وی در محل مورد بیمه باشد. اموال سایر اشخاص تا حدودی که با نوع اشتغال بیمه‌گزار ارتباط دارد و همچنین اثاثیه منزل و سایر اموال متعلق به اعضای خانواده بیمه‌گزار یا کارگرانی که در منزل وی بسر می‌برند، مشروط بر اینکه بهای آنها در سرمایه بیمه، منظور شده و در محل مورد بیمه مستقر باشد بیمه شده محسوب می‌شود.

ماده ۶- مدت بیمه: مدت بیمه از ساعت ۲۴ روزی که بعنوان تاریخ شروع در بیمه‌نامه قید گردیده است آغاز و در ساعت ۲۴ روز تاریخ انقضای بیمه‌نامه خاتمه می‌یابد مگر آنکه خلاف آن در بیمه‌نامه تصریح شده باشد.

ماده ۷- اعتبار بیمه‌نامه: اعتبار بیمه‌نامه و تعهد بیمه‌گر بعد از پرداخت اولین قسط حق بیمه آغاز می‌گردد و بیمه‌گزار مدیون باقیمانده حق بیمه خواهد بود مگر آنکه تاریخ شروع مؤخری کتباً مورد توافق قرار گیرد. ولی در هر حال پایان مدت قرارداد در صورت نبودن شرط خلاف تاریخ مندرج در بیمه‌نامه می‌باشد.

ماده ۸- اصل غرامت: جبران خسارت در هیچ مورد از میزان زیان وارده به بیمه‌گزار نسبت به مورد بیمه در زمان وقوع خسارت تجاوز نمی‌نماید.

فصل دوم شرایط

ماده ۹- اصل حسن نیت: بیمه‌گزار مکلف است با رعایت دقت و صداقت در پاسخ به پرسشهای بیمه‌گر کلیه اطلاعات راجع به موضوع بیمه را در اختیار بیمه‌گر قرار دهد. اگر بیمه‌گزار در پاسخ به پرسش بیمه‌گر عمداً از اظهار مطلبی خودداری نماید و یا عمداً برخلاف واقع اظهاری بنماید قرارداد بیمه باطل و بلااثر خواهد بود ولو مطلبی که کتمان شده یا برخلاف واقع اظهار شده هیچگونه تأثیری در وقوع حادثه نداشته باشد. در این صورت نه فقط وجوه پرداختی بیمه‌گزار به وی مسترد نخواهد شد بلکه بیمه‌گر میتواند مانده حق بیمه را نیز مطالبه نماید.

ماده ۱۰- خطرات بیمه شده: تأمین بیمه‌گر با رعایت استثنائات و محدودیتهای مندرج در بیمه‌نامه شامل تحقق خسارت ناشی از خطرات زیر خواهد بود.

۱- آتش: در این بیمه‌نامه منظور از آتش عبارت است از ترکیب هر ماده با اکسیژن به شرط آنکه با شعله همراه باشد.

۲- صاعقه: در این بیمه‌نامه صاعقه عبارت است از تخلیه بار الکتریکی بین دو ابر یا بین ابر و زمین که بر اثر القاء دو بار مخالف بوجود می‌آید.

۳- انفجار: در این بیمه‌نامه انفجار به مفهوم هر نوع آزاد شدن ناگهانی انرژی حاصل از انبساط گاز و یا بخار است.

ماده ۱۱- خسارت و هزینه‌های قابل تأمین: این بیمه‌نامه خسارات مشروحه زیر را تأمین می‌نماید:

۱- خسارت مستقیم ناشی از آتش، صاعقه و انفجار.

۲- خسارت و هزینه ناشی از اقدامات لازم که به منظور جلوگیری از توسعه خسارت صورت می‌گیرد. همچنین خسارت و هزینه ناشی از نقل مکان ضروری مورد بیمه بمنظور نجات آن از خطرات بیمه شده.

ماده ۱۲- حدود خسارت قابل تأمین: این بیمه‌نامه خسارت مستقیم وارد به مورد بیمه را که ناشی از آتش، صاعقه و انفجار در مکان و محل مورد بیمه باشد بشرح مندرج در بیمه‌نامه و به میزان زیان وارده به بیمه‌گذار نسبت به مال بیمه شده جبران خواهد نمود.

خسارت قابل پرداخت نمی‌تواند از مابه‌التفاوت ارزش هر یک از اقلام بیمه شده بلافاصله قبل و بعد از وقوع خسارت و یا در صورت خسارت کلی از مبلغ بیمه شده هر یک از اقلام خسارت دیده تجاوز نماید. زیان حاصله از وقفه در کار و تولید و زیان ناشی از افزایش هزینه تعمیر، بازسازی و تأسیس مجدد بیمه نمی‌باشد.

تبصره - سرمایه بیمه در صورت وقوع خسارت به میزان خسارت تقلیل می‌یابد لکن بیمه‌گذار می‌تواند با پرداخت حق بیمه اضافی سرمایه بیمه را افزایش دهد. شرکت‌های بیمه می‌توانند از تقلیل سرمایه تا ۵٪ بدون دریافت حق بیمه اضافی صرف‌نظر نمایند.

ماده ۱۳- خطرات اضافی: در صورت موافقت بیمه‌گر و دریافت حق بیمه اضافی میتوان خطرات دیگری را مضاف به آنچه تحت عنوان خطرات بیمه شده آمده است بیمه نمود. تأمین خطرات اضافی منوط به صدور الحاقیه خواهد بود.

ماده ۱۴- پرداخت حق بیمه: در صورت نبودن شرط خلاف بیمه‌گذار موظف است حق بیمه را در مقابل دریافت بیمه‌نامه نقداً بپردازد و قبض رسیدی که به امضاء مجاز بیمه‌گر رسیده باشد اخذ نماید.

ماده ۱۵- کتبی بودن اظهارات: پیشنهاد و اظهار بیمه‌گذار و بیمه‌گر بایستی کتباً به آخرین نشانی اعلام شده ارسال گردد.

ماده ۱۶- کاهش ارزش مورد بیمه: در صورتیکه بهای اموال بیمه شده بطور محسوس از ارزش مورد بیمه کمتر شود بیمه‌گذار موظف است موضوع را بدون تأخیر به اطلاع بیمه‌گر برساند. در صورتی که کل و یا قسمتی از مورد بیمه بدلیلی غیر از تحقق خطرات بیمه شده زیان کلی ببیند بیمه‌نامه در ارتباط با کل و یا آن قسمت از مورد بیمه از زمان وقوع زیان کلی منفسخ و حق بیمه دوره اعتبار بصورت روزشمار محاسبه و مابه‌التفاوت به بیمه‌گذار مسترد میشود.

ماده ۱۷- بیمه مضاعف: اگر تمام یا قسمتی از اموال بیمه شده موضوع این بیمهنامه به موجب قرارداد دیگری و برای همان خطر و مدت نزد بیمه‌گر دیگری بیمه شود بیمه‌گزار ملزم است مراتب را بدون تأخیر و با ذکر نام بیمه‌گر جدید و مبلغ بیمه شده به اطلاع بیمه‌گر برساند. در صورت وقوع حادثه مسئولیت بیمه‌گر به تناسب مبلغی که خود بیمه کرده با مجموع مبالغ بیمه شده می‌باشد. چنانچه اموال بیمه شده تحت بیمهنامه دیگری مانند بیمهنامه باربری که قبل از شروع بیمهنامه حاضر تنظیم گردیده بیمه شده باشد مسئولیت بیمه‌گر فقط نسبت به قسمتی خواهد بود که بوسیله بیمهنامه مقدم تأمین نشده است.

ماده ۱۸- تشدید خطر: هرگاه در مدت بیمه تغییراتی در کیفیت و وضعیت مورد بیمه داده شود که موجب تشدید خطر باشد بیمه‌گزار موظف است بدون تأخیر بیمه‌گر را از تغییرات حاصله آگاه سازد و نیز در صورتیکه تغییرات نامبرده در اثر عمل بیمه‌گزار نبوده ولی بیمه‌گزار از حدوث آن اطلاع داشته باشد ملزم است ظرف مدت ده روز از تاریخ اطلاع بیمه‌گر را آگاه نماید. در صورت تشدید خطر بیمه‌گر می‌تواند حق بیمه اضافی متناسب با خطر را برای مدت باقیمانده مطالبه یا اینکه قرارداد بیمه را ظرف ده روز از تاریخ اعلام بیمه‌گزار فسخ نماید. در صورتیکه طرفین نتوانند در میزان حق بیمه اضافی توافق نمایند از تاریخ اعلام عدم قبول بیمه‌گزار بیمهنامه منفسخ می‌گردد. در هر صورت بیمه‌گر حق دارد حق بیمه اضافی را از هنگام تشدید خطر تا زمان فسخ و یا انقضای مدت بیمه مطالبه نماید. در صورت تحقق خطر هرگاه مسلم شود در حین اجرای قرارداد بیمه‌گزار عوامل تشدید خطر را می‌دانسته و بیمه‌گر را مطلع نکرده است بیمه‌گر می‌تواند خسارت را به نسبت حق بیمه دریافتی و حق بیمه مشدد پرداخت کند.

ماده ۱۹- حقوق مرتهن: بیمه‌گر مکلف است حقوق قانونی مرتهن را در مورد اموال بیمه شده اعم از منقول و غیرمنقول تا حدود حداکثر تعهد خود در پرداخت خسارت رعایت نماید. حقوق مرتهن نسبت به اموال بیمه شده مزبور باید به اطلاع بیمه‌گر رسیده باشد.

ماده ۲۰- تغییر مالکیت: در صورتیکه مالکیت مورد بیمه به دیگری انتقال داده شود مراتب می‌بایستی در اسرع وقت به اطلاع بیمه‌گر برسد. در این صورت انتقال حقوق و تعهدات ناشی از قرارداد بیمه به انتقال گیرنده منوط به موافقت کتبی شخص اخیر می‌باشد.

خسارت به نسبت میزان استحقاق به ذوی الحقوق اعم از ذینفع مندرج در بیمهنامه پرداخت میشود.

ماده ۲۱- فسخ بیمه نامه: بیمه‌گزار میتواند در هر زمان بیمهنامه را فسخ نماید در این صورت بیمه‌گر با در نظر گرفتن تعرفه کوتاه مدت، حق بیمه را محاسبه و مابه‌التفاوت دریافتی را به بیمه‌گزار مسترد می‌نماید. بیمهنامه‌هایی که موجب قانون یا قرارداد به نفع ثالث صادر می‌شوند از شمول این حکم مستثنی می‌باشند. بیمه‌گر در مواردی که قانون بیمه اجازه فسخ به او داده است می‌تواند بیمه نامه را با یک اخطار ده روزه فسخ نماید و اعلامیه آن را با پست سفارشی به آخرین نشانی اعلام شده بیمه‌گزار ارسال نماید در این صورت بیمه‌گر بایستی حق بیمه دریافتی باقیمانده مدت را پس از انقضای ده روز از تاریخ اعلام اخطار مزبور به بیمه‌گزار به صورت روز شمار مسترد نماید.

ماده ۲۲- مواردی که بیمه‌گزار حقوق خود را از دست می‌دهد: در موارد زیر قرارداد بیمه باطل است و حق بیمه دریافتی قابل استرداد نمی‌باشد. در صورتی که قسمتی از حق بیمه وصول نشده و یا خسارتی پرداخت شده باشد بیمه‌گر محق در مطالبه آن خواهد بود.

۱- کتمان حقایق یا اظهارات خلاف واقع بیمه‌گزار در پیشنهاد بیمه به نحوی که منجر به کاهش اهمیت خطر در نظر بیمه‌گر شده باشد.

۲- بیمه کردن اموال به میزانی بیش از ارزش واقعی با قصد تقلب.

۳- بیمه مضاعف مورد بیمه در مقابل همان خطر و مدت در نزد بیمه‌گر دیگر با قصد تقلب.

۴- مباشرت و یا مشارکت در ایجاد خسارت عمدی در موضوع بیمه توسط ذوی الحقوق اعم از بیمه‌گزار و یا قائم مقام وی.

۵- بیمه خطری که قبلاً تحقق یافته است.

ماده ۲۳- وظایف بیمه‌گزار در صورت وقوع حادثه:

در صورت وقوع حادثه بیمه‌گزار موظف است:

۱- حداکثر ظرف پنج روز از زمان اطلاع از وقوع حادثه بیمه‌گر را مطلع نماید.

۲- حداکثر ظرف ده روز از زمان اطلاع از وقوع حادثه بایستی کیفیت حادثه، فهرست اشیاء نجات داده شده، محل جدید آنها و مبلغ تقریبی خسارت را برای بیمه‌گر ارسال دارد.

۳- برای جلوگیری از توسعه خسارت در موقع یا بعد از وقوع حادثه، کلیه اقدامات لازم به عمل آورد.

۴- بدون اجازه بیمه‌گر در مورد بیمه تغییراتی ندهد که تعیین علت حادثه یا ارزیابی خسارت را دچار اشکال نماید. مگر آنکه تغییرات در جهت تقلیل خسارت و یا رعایت منافع عمومی ضروری باشد.

۵- ضمن همه گونه همکاری که بیمه‌گر برای تعیین حدود تعهدات خود بدان نیاز دارد حداکثر تا ۱۵ روز بعد از اطلاع از وقوع حادثه فهرست اموال موجود در روز حادثه، فهرست اموال از بین رفته و آسیب دیده و در صورت درخواست بیمه‌گر بهای آنها بلافاصله قبل از تاریخ حادثه را در اختیار بیمه‌گر قرار دهد.

ماده ۲۴- ارزیابی خسارت:

۱- در صورتی که مالی به کمتر از قیمت واقعی بیمه شده باشد بیمه‌گر فقط به تناسب مبلغی که بیمه کرده است با قیمت واقعی مال مسئول خسارت خواهد بود.

۲- قیمت واقعی مورد بیمه در زمان بروز خسارت بر این اساس که بیمه را نباید وسیله انتفاع قرار داد، محاسبه خواهد شد.

۳- در صورتی که مبلغ خسارت وارده مورد توافق نباشد بیمه‌گر و بیمه‌گزار حق دارند درخواست تعیین میزان خسارت وارده را به وسیله هیئتی مرکب از سه نفر کارشناس بشرح زیر بنمایند:

الف) هر یک از طرفین یک نفر کارشناس انتخاب و کتباً بطرف دیگر معرفی می‌نماید. کارشناسان منتخب متفقاً نسبت به تعیین کارشناس سوم اقدام خواهند نمود. در صورتی که یکی از طرفین کارشناس منتخب خود را در مدت ۱۰ روز از تاریخ اعلام طرف دیگر انتخاب ننماید و یا کارشناسان منتخب در تعیین کارشناس سوم ظرف مدت یک ماه از تاریخ آخرین انتخاب و اعلام به توافق نرسند درخواست تعیین کارشناس یا کارشناسان تعیین نشده به دادگاه ذیصلاح تقدیم خواهد شد.

ب) هر یک از طرفین میتوانند در صورتی که کارشناس سوم نسبت خویشاوندی با طرف دیگر داشته باشد کارشناس مزبور را رد نمایند.

ج) هر یک از طرفین حق الزحمه کارشناس منتخب خود را خواهد پرداخت و حق الزحمه کارشناس سوم بالمنصفه بعهد طرفین خواهد بود.

ماده ۲۵- اختیارات بیمه‌گر در مورد اموال خسارت دیده: بیمه‌گر میتواند اموال خسارت دیده و نجات داده شده را تصاحب، تعمیر و یا تعویض نماید. که در این صورت می‌بایستی تمایل خود را کتباً و حداکثر ظرف ۳۰ روز پس از دریافت مدارک مذکور در بند ۵ ماده ۲۳ به بیمه‌گذار ابلاغ نماید. بهای اموال تصاحب شده براساس توافق و یا ارزیابی تعیین خواهد شد. تعمیر و یا تعویض اموال مورد بیمه خسارت دیده توسط بیمه‌گر می‌بایستی ظرف مدتی که عرفاً کمتر از آن مقدور نمی‌باشد انجام پذیرد.

ماده ۲۶- مهلت پرداخت خسارت: بیمه‌گر مکلف است حداکثر ظرف چهار هفته پس از دریافت کلیه اسناد و مدارکی که بتواند بوسیله آنها حدود مسئولیت خود و میزان خسارت وارده را تشخیص دهد، اقدام به تسویه و پرداخت خسارت نماید.

ماده ۲۷- مواردی که موجب کاهش جبران خسارت می‌شود: در موارد زیر بیمه‌گر می‌تواند پرداخت خسارت را رد نماید یا اینکه آن را به نسبت درجه تقصیر ذوی الحقوق اعم از بیمه‌گذار یا قائم مقام وی کاهش دهد:

- ۱- هرگاه حادثه در اثر تقصیر ذوی الحقوق اعم از بیمه‌گذار و یا قائم مقام وی روی داده باشد.
- ۲- هرگاه بیمه‌گذار به وظایف مندرج در ماده ۲۳ عمل ننموده باشد و در نتیجه میزان خسارت افزایش یافته و یا به حقوق بیمه‌گر خدشه وارد آید.

ماده ۲۸- مهلت اقامه دعوی: بیمه‌گر و بیمه‌گذار ضمن عقد خارج لازم شرط و توافق نمودند که کلیه دعاوی ناشی از این بیمه‌نامه را ظرف مدت دو سال از تاریخ بطلان، فسخ و یا انقضای مدت بیمه‌نامه و در صورت وقوع حادثه موضوع بیمه‌نامه از تاریخ وقوع حادثه اقامه نمایند و هر گونه ادعای احتمالی پس از انقضای دو سال یاد شده را از خود سلب و بلاعوض بطرف مقابل صلح نمودند. دعاوی ناشی از این بیمه‌نامه پس از دو سال مذکور مشمول مرور زمان و غیرقابل استماع می‌باشد.

ماده ۲۹- اصل قائم مقامی: کلیه حقوق بیمه‌گذار علیه اشخاص ثالث به لحاظ تقصیر یا مسئولیت اشخاص مذکور در ایجاد حادثه تا میزان خسارت پرداخت شده توسط بیمه‌گر، به شخص اخیر منتقل می‌گردد. شرکاء، کارکنان، همسر و بستگان نسبی و یا سببی درجه اول بیمه‌گذار از لحاظ اجرای مقررات این ماده شخص ثالث تلقی نمی‌گردند مگر آنکه خسارت ناشی از عمد آنان باشد.

فصل سوم: استثنائات

ماده ۳۰- مسکوکات، پول، اوراق بهادار، اسناد، فلزات قیمتی بهر شکل، جواهرات و مروارید، سنگهای قیمتی سوار نشده، هرگونه اسناد و نسخ خطی و همچنین هزینه بازسازی نقشه، جمع‌آوری مجدد اطلاعات و یا تنظیم دفاتر بازرگانی تحت این بیمه‌نامه پوشش ندارد مگر آنکه صراحتاً خلاف آن شرط شده باشد.

ماده ۳۱- تحقق خطرات موضوع این بیمه‌نامه چنانچه ناشی از هر یک از حوادث و وقایع ذیل باشد، تحت پوشش این بیمه‌نامه نخواهد بود. مگر آنکه صراحتاً خلاف آن شرط شده باشد:

- ۱- جنگ، جنگ داخلی، آشوب و بلوا، اعتصاب، قیام، انقلاب، کودتا، اغتشاشات داخلی و یا اقدامات احتیاطی مقامات نظامی و انتظامی.

- ۲- زمین لرزه، آتش‌فشان، ریزش زمین، سیل، طغیان رودخانه‌ها، حریق تحت الرضی و یا آفات سماوی.
۳- انفجار مواد منفجره مانند دینامیت، تی ان تی و باروت.
۴- فعل و انفعالات هسته‌ای.

ماده ۳۲- خسارت وارده به موتورهای و ماشینهای برقی در نتیجه اتفاقات زیر که در داخل موتورهای و ماشینهای مزبور به وقوع بپیوندد به هر علت مورد پوشش این بیمه‌نامه نمی‌باشد:
اتصالات و اثرات ناشی از جریان برق، پاره شدن هادی، جرقه زدن، امواج برقی ناشی از این اتفاقات، بار زیاد و یا عدم کفایت عایق‌بندی. لکن خسارتی که در نتیجه اتفاقات مذکور در سایر قسمتهای مورد بیمه بروز نماید، تحت پوشش خواهد بود.

ماده ۳۳- خسارت وارده به ظروف تحت فشار صنعتی ناشی از انفجار این ظروف مورد پوشش این بیمه‌نامه نمی‌باشد. لکن خسارتی که در نتیجه تحقق خطر مزبور در سایر قسمتهای مورد بیمه بروز نماید تحت پوشش خواهد بود.

ماده ۳۴- خسارت وارده به مورد بیمه در محدوده آتش کنترل شده تحت پوشش این بیمه‌نامه نخواهد بود.

انواع پوششهای خاص در بیمه‌های آتش‌سوزی

۱- بیمه‌نامه با شرایط فرست لاس FIRST LOSS

۲- بیمه‌نامه با شرایط جایگزینی

۳- بیمه‌نامه با شرایط اظهارنامه‌ای (شناور)

بیمه‌نامه با شرایط فرست لاس FIRST LOSS

پوشش بیمه با شرایط فرست لاس به طور کلی می‌تواند از یک طرف به نفع بیمه‌گزار و از طرف دیگر به لحاظ محدود بودن تعهدات و مسائل مربوط به اتکایی به نفع بیمه‌گر باشد.

الف) در بیمه‌نامه با شرایط مذکور بیمه‌گزار به لحاظ محدود بودن تعهدات بیمه‌گر در زمان بروز خسارت حق بیمه کمتری را پرداخت می‌نماید.

ب) بیمه‌گر به جهت پایین بودن تعهدات مالی خود نسبت به سرمایه واقعی اولاً خسارت کمتری را پرداخت می‌نماید. ثانیاً باتوجه به PLANE نگهداری خود در بسیاری از موارد نیاز به اخذ پوشش اتکایی خارجی و پرداخت حق بیمه اتکایی به صورت ارز نخواهد داشت. جهت صدور بیمه‌نامه با شرایط فرست لاس رعایت و توجه به نکات ذیل ضروری می‌باشد.

الف) شرط فرست لاس اصولاً جهت خطرات اصلی (حریق - انفجار - صاعقه) بیشتر کاربرد خواهد داشت ولی در رابطه با خطرات اضافی تبعی نیز این نوع بیمه صادر می‌گردد.

ب) در بیمه به شرط فرست لاس بیمه‌گزار موظف است دارایی‌های خود را به ارزش واقعی بیمه نماید.

ج) حداکثر تعهد بیمه‌گر برای جبران خسارت در یک حادثه می‌بایست مشخص و در بیمه‌نامه درج گردد.

د) به منظور تعیین نرخ فرست لاس تعیین MPL مورد بیمه نیز ضروری می‌باشد.

ح) چنانچه تعهد بیمه‌گر در فرست لاس بیش از MPL و یا برابر با آن باشد نظر به اینکه بیمه‌گر در یک حادثه می‌بایست کل خسارت را پرداخت نماید تخفیف در نرخ فرست لاس منظور نمی‌شود و یا به عبارت دیگر صدور بیمه‌نامه فرست لاس مفهوم پیدا نخواهد کرد.

خ) باتوجه به بند فوق زمانی بیمه شرط فرست لاس مفهوم پیدا خواهد کرد که حداکثر تعهد بیمه‌گر در یک حادثه کمتر از MPL باشد.

ز) هرچه فاصله تعهد بیمه‌گر (سقف پوشش فرست لاس) با MPL بیشتر باشد در این حالت میزان تخفیف در حق بیمه بیشتر خواهد بود.

محاسبه حق بیمه فرست لاس

دو روش جهت محاسبه حق بیمه فرست لاس وجود دارد:

الف) سرمایه واقعی مورد بیمه به عنوان سرمایه بیمه شده در نظر گرفته و در بیمه‌نامه درج می‌گردد، در این حالت حق بیمه بر مبنای سرمایه مذکور محاسبه می‌گردد.

ولی همان گونه که فوقاً بیان گردید با توجه به فاصله بین سقف فرست لاس و MPL نرخ تعیین می‌گردد که این نرخ به مراتب کمتر از نرخ واقعی خواهد بود.

ب) سرمایه فرست لاس به عنوان سرمایه بیمه‌نامه در نظر گرفته شده و در بیمه‌نامه درج می‌گردد.

در این روش صدور بیمه‌نامه که سرمایه فرست لاس به عنوان سرمایه بیمه‌نامه منظور می‌گردد نرخ حق بیمه به مراتب بیشتر از نرخ واقعی در نظر گرفته می‌شود.

دلیل اینکه نرخ مذکور بیش از نرخ تعرفه یا نرخ واقعی در نظر گرفته می‌شود این است که در این روش قاعده نسبی سرمایه یا ماده ۱۰ قانون بیمه در زمان بروز خسارت اعمال نمی‌گردد و در واقع با اعمال نرخ بیشتر بر روی سرمایه کمتر از اعمال ماده مذکور (ماده ۱۰) صرف نظر می‌گردد.

ج) شرایط فرست لاس در متون خارجی

تعهد بیمه‌گر در اولین خسارت که به سقف تعیین شده برسد تمام شده و بیمه‌گذار می‌بایست مجدداً بیمه‌نامه خریداری نماید و چنانچه خسارت وارده در یک حادثه کمتر از سقف تعیین شده (سقف فرست لاس) باشد تعهد بیمه‌گر نیز به میزان خسارت پرداختی کاهش خواهد یافت.

توجه: به منظور جلب رضایت بیمه‌گذار و جلوگیری از صدور بیمه‌نامه مجدد در طول اعتبار بیمه‌نامه می‌توان در هر دو روش الف و یا ب، با صدور الحاقی به میزان خسارت پرداختی و دریافت حق بیمه اضافی نسبت به پوشش کامل مجدد محل مورد بیمه تا پایان اعتبار بیمه‌نامه اقدام نمود.

شایان ذکر است که MPL از ابتدای کلمات MAXIMUM POSSIBLE LOSS اخذ شده و به معنای حداکثر خسارت ممکن می‌باشد و به حالتی اطلاق می‌گردد که آتش‌سوزی در شرایط نامساعد به وقوع پیوسته و هیچ یک از سیستم‌های اطفاء حریق نتوانند به وظایف خود عمل کرده و آتش سوزی خودبخود با مانع برخورد کرده و یا دیگر موادی برای سوختن باقی نمانده باشد.

شرایط جایگزینی

اگر بیمه‌گذار، بیمه‌نامه را با شرط جایگزینی دریافت کند، در صورت بروز حادثه و آسیب دیدن مورد بیمه یا از بین رفتن آن، می‌تواند به جای دریافت مبلغ خسارت، از بیمه‌گر بخواهد که مورد بیمه را بازسازی کند و یا مشابه سالم آن را به او تحویل دهد و ضمناً باید توجه کرد که شرط فوق فقط ساختمانها، تأسیسات و

ماشین آلات (اموال ثابت) را شامل شده و از پوشش دادن موجودی و مواد با شرط مذکور خودداری می‌شود در این خصوص نکاتی به شرح زیر باید مورد توجه قرار گیرد:

۱- در زمان حادثه سرمایه بیمه شده باید برابر ارزش واقعی مورد بیمه باشد و نه کمتر. در غیر این صورت پوشش جایگزینی تحت این شرایط خود به خود کان لم یکن و از درجه اعتبار ساقط می‌شود و جبران خسارت براساس شرایط مندرج در بیمه‌نامه از جمله ماده ۲۴ می‌باشد در واقع بیمه‌گر فقط به تناسب مبلغی که بیمه کرده است نسبت به هزینه بازسازی یا ارزش جایگزینی آنها متعهد خواهد بود.

۲- کلیه قطعات و لوازم و مصالحی که در بازسازی و مرمت به کار می‌رود باید مشابه و با کیفیت قطعات و مصالح اولیه باشد و نه با کیفیت بهتر که باعث منفعت و سودآوری بیمه‌گذار شود.

۳- بیمه‌گذار موظف است ظرف مدت تعیین شده در شرایط، نسبت به بازسازی و مرمت مورد بیمه اقدام کرده و فاکتور هزینه‌های انجام شده را به بیمه‌گر ارائه کند در غیر این صورت پوشش جایگزینی باطل می‌شود.

۴- عمل جایگزینی یا بازسازی می‌تواند در محل دیگر با موافقت قبلی بیمه‌گر انجام پذیرد مشروط بر آن که مسئولیت بیمه‌گر افزایش نیابد. از طرف دیگر چنانچه بیمه‌گذار قادر و مایل به تعویض و یا بازسازی موارد خسارت دیده در محل موضوع بیمه یا در محل دیگری که بیمه‌گر موافقت کرده نباشد پوشش جایگزینی باطل می‌شود.

۵- هیچ نوع پرداختی بیش از مبلغی که طی بیمه‌نامه تحت پوشش است صورت نخواهد گرفت به عبارت دیگر چنانچه در تاریخ تلف شدن یا آسیب دیدگی هر یک از اموال بیمه شده تحت بیمه نامه توسط بیمه‌گذار یا از طرف وی به موجب بیمه‌نامه دیگری که شرایط جایگزینی آن مغایر این شرایط بوده تحت پوشش قرار گرفته باشد، تعهد بیمه‌گر بیشتر نخواهد بود و پوشش جایگزینی باطل و از درجه اعتبار ساقط می‌شود.

۶- در صورتی که موضوع بیمه از بین رفته باشد، در مورد ساختمان، بازسازی آن و در مورد غیر ساختمان جایگزینی آن انجام خواهد گرفت.

۷- در صورتی که موضوع بیمه آسیب دیده باشد، تعمیر و تعویض قسمت‌های آسیب دیده انجام خواهد گرفت.

شرایط بیمه‌نامه با سرمایه متغیر (بیمه‌نامه شناور)

بعضی از بیمه‌گذاران با توجه به تغییراتی که در موجودی کالای آنها اعم از مواد اولیه و تولید شده و یا در دست تولید و نیمه ساخته در طول روز یا ماه دارند اغلب تقاضای بیمه‌نامه موجودی کالا را به صورت شناور درخواست می‌نمایند که با توجه به شرایط و نکات ذیل قابل ارایه می‌باشند:

۱- به موجب بند یک شرایط مبلغی که ابتدأً توسط بیمه‌گذار اعلام می‌دارد به منزله حداکثر تعهد بیمه‌گر و مأخذ محاسبه حق بیمه موقت می‌باشد یا بعبارت روشن‌تر اینکه بیمه‌گذار می‌بایست در ابتدا حداکثر سرمایه موجودی احتمالی در طول اعتبار بیمه‌نامه را بیمه نموده و براساس آن حق بیمه را پرداخت نماید.

۲- چنانچه در طول اعتبار بیمه‌نامه سرمایه موجودی از سرمایه بیمه شده افزون گردد بیمه‌گذار جهت داشتن پوشش کافی می‌بایست از بیمه‌گر درخواست افزایش سرمایه را بنماید.

توجه: بیمه‌گر مجاز به قبول یا عدم قبول افزایش سرمایه بوده و در صورت عدم پذیرش افزایش می‌بایست حداکثر ظرف دو روز اداری نظر خود را در این مورد به بیمه‌گذار اعلام نماید.

۳- در صورت افزایش سرمایه و قبول از جانب بیمه‌گر حق بیمه اضافی نسبت به افزایش سرمایه و برای بقیه مدت باقی مانده تا پایان اعتبار بیمه‌نامه محاسبه خواهد گردید.
توجه:

۳-۱ چنانچه بیمه نامه یکساله صادر شده باشد محاسبه حق بیمه مدت باقی مانده به صورت روز شمار خواهد بود.

۳-۲ چنانچه بیمه نامه کمتر از یکسال صادر شده باشد لذا محاسبه حق بیمه اضافی بشرح زیر خواهد بود.

۳-۲-۱ چنانچه حق بیمه بیمه‌نامه بر مبنای تعرفه کوتاه مدت محاسبه شده باشد بنابراین حق بیمه اضافی نیز بر مبنای تعرفه کوتاه مدت محاسبه می‌گردد.

۳-۲-۲ چنانچه حق بیمه بیمه نامه بر مبنای روز شمار محاسبه شده باشد لذا حق بیمه اضافی بر مبنای روز شمار محاسبه می‌گردد.

۴- به موجب بند دو شرایط، بیمه‌گزار موظف است میانگین موجودی واقعی هر ماه را براساس مستندات معتبر محاسبه و حداکثر تا دهم ماه بعد به بیمه‌گر اعلام دارد و چنانچه موجودی یک یا چند ماه بموقع اعلام نشود در محاسبه حق بیمه قطعی در پایان اعتبار سرمایه بیمه‌نامه و در صورت افزایش سرمایه (وجود الحاقی اضافی) حداکثر سرمایه جهت آن ماهها مبنای محاسبه حق بیمه قطعی قرار خواهد گرفت.
توجه: مدت ده روز در نظر گرفته شده در پایان هر ماه جهت اعلام موجودی، صرفاً بمنظور همکاری با بیمه‌گزار جهت بررسی آماری موجودی در طول ماه بوده و هیچگونه تعهدی برای بیمه‌گر در صورت وقوع حادثه همراه با افزایش سرمایه ایجاد نخواهد نمود و بیمه‌گزار در چنین مواردی می‌بایست بموجب بند ۱-۱ شرایط اقدام می‌نموده است.

۵- در پایان هر ماه بیمه‌گزار متوسط موجودی خود را به موجب نامه به بیمه‌گزار اعلام می‌دارد (اظهارنامه) بیمه‌گر می‌بایست در پاسخ در فرم تنظیم شده بنام تأییدیه موجودی، دریافت اظهارنامه را به بیمه‌گزار اعلام نماید.
توجه:

۱- ۵ جهت موجودیهای اعلام شده کمتر از سرمایه بیمه نامه با توجه به الحاقی اضافی فقط تأییدیه صادر می‌گردد و نیاز به صدور الحاقی برگشتی و کاهش سرمایه نمی‌باشد.

۲- ۵ چنانچه موجودی اعلام شده بیش از سرمایه بیمه نامه و یا الحاقی اضافی و تأییدیه باشد لذا با موافقت بیمه‌گزار اقدام به صدور الحاقی اضافی گردیده و در صورت عدم موافقت با افزایش سرمایه از جانب بیمه‌گزار حداکثر سقف تعهد (سرمایه بیمه شده) بیمه در تأییدیه به عنوان موجودی همان ماه ثبت خواهد گردید.

۳- ۵ در صورت صدور الحاقی اضافی بیمه‌گزار ملزم به پرداخت حق بیمه اضافی در وجه شرکت بیمه می‌باشد مگر آنکه توافق دیگری انجام گردیده باشد.

۶- به منظور جلب رضایت بیمه‌گذار، بیمه‌گر می‌تواند در زمان صدور بیمه‌نامه معادل ۷۵ درصد حق بیمه موجودی شناور را به عنوان حق بیمه اولیه محاسبه و در بیمه‌نامه ثبت و نقداً و یا به اقساط از بیمه‌گزار دریافت نماید.

توجه:

۶- ۱: مقابل ستون سرمایه و نرخ بند شناور عدد ۷۵٪ به صورت $\times$ ثبت خواهد گردید و در قسمت توضیحات ذیل و یا پیوست بیمه نامه جمله ذیل درج خواهد گردید:

حق بیمه سرمایه شناور بر مبنای ۷۵٪ محاسبه گردیده است و در پایان اعتبار بیمه نامه پس از تعیین حق بیمه قطعی نسبت به تعدیل حق بیمه بیمه نامه اقدام خواهد گردید.

۶- ۲: در صورت افزایش سرمایه موجودی و صدور الحاقی می توان نسبت به محاسبه حق بیمه اضافی بر مبنای ۷۵٪ اقدام نمود و ضمناً در ذیل الحاقی این توضیح درج گردد که حق بیمه اضافی بر مبنای ۷۵٪ محاسبه و منظور گردیده است.

۷- به موجب بند ۲ شرایط حداقل حق بیمه قطعی نمی تواند کمتر از ۵۰ درصد حق بیمه موقت (حق بیمه، بیمه نامه + حق بیمه اضافی الحاقی یا الحاقیه های مربوط به سرمایه موجودی شناور) باشد. بنابراین چنانچه حق بیمه قطعی کمتر از ۵۰ درصد حق بیمه موقت شود بیمه گر موظف است حداقل معادل ۵۰ درصد حق بیمه موقت را به عنوان حق بیمه قطعی در نظر بگیرد.

به منظور اجراء روش صحیح محاسبه حق بیمه قطعی مثال ذیل بیان می شود:

۱. سرمایه موجودی اعلام شده توسط بیمه گزار در ابتدای شروع بیمه نامه مبلغ ۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

۲. تاریخ شروع بیمه نامه ۷۸/۱/۱ تاریخ انقضاء ۷۹/۱/۱

۳. خطرات بیمه شده: حریق - انفجار - صاعقه

۴. نرخ بیمه نامه ۲ در هزار

۵. حق بیمه خالص ۲۰۰/۰۰۰ ریال

۶. ۳٪ عوارض شهرداری و مالیات ۶۰۰۰ ریال

جمع کل حق بیمه قابل پرداخت ۲۰۶/۰۰۰ ریال

سرمایه میانگین موجودی اعلام شده توسط بیمه گزار طی ماه های مختلف بشرح زیر می باشد.

ماه اول ۸۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

ماه دوم ۹۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

ماه سوم ۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

ماه چهارم ۱۳۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

ماه پنجم ۷۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

ماه ششم ۹۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

ماه هفتم اعلام نشده است

ماه هشتم ۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

ماه نهم ۴۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال

ماه های دهم و یازدهم و دوازدهم موجودی صفر اعلام گردیده است.

در ماه چهارم که موجودی افزایش یافته حق بیمه اضافی به شرح زیر محاسبه گردیده و الحاقی اضافی آن صادر شده است.

حق بیمه خالص

$$\frac{2}{3} \times \frac{8}{100} \times 300,000,000$$

۳٪ مالیات و عوارض شهرداری ریال $۱۲۰۰ = ۰/۰۳ \times ۴۰/۰۰۰$

جمع کل حق بیمه اضافی الحاقی ۴۱۲۰۰ ریال

صورت محاسبه حق بیمه قطعی

بیمه نامه آتش سوزی شماره

ردیف (۱)	شماره اظهارنامه (۲)	تاریخ اظهارنامه (۳)	مبلغ اظهارنامه (۴)	شرح (۵)	حق بیمه موقت (۶)	عوارض شهرداری (۳٪) (۷)
		سرمایه	۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰	بیمه نامه	۲۰۰/۰۰۰	۶/۰۰۰
۱	ماه اول		۸۰/۰۰۰/۰۰۰	الحاقی ۱		
۲	ماه دوم		۹۰/۰۰۰/۰۰۰	الحاقی ۲		
۳	ماه سوم		۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰	الحاقی ۳		
۴	ماه چهارم		۱۳۰/۰۰۰/۰۰۰	الحاقی ۴	اضافی ۴۰/۰۰۰	۱/۲۰۰
۵	ماه پنجم		۷۰/۰۰۰/۰۰۰	الحاقی ۵		
۶	ماه ششم		۹۰/۰۰۰/۰۰۰	الحاقی ۶		
۷	ماه هفتم		۱۳۰/۰۰۰/۰۰۰	الحاقی ۷		
۸	ماه هشتم		۱۰۰/۰۰۰/۰۰۰	الحاقی ۸		
۹	ماه نهم		۴۰/۰۰۰/۰۰۰	الحاقی ۹		
۱۰	ماه دهم		۰	الحاقی ۱۰		
۱۱	ماه یازدهم		۰	الحاقی ۱۱		
۱۲	ماه دوازدهم		۰	الحاقی ۱۲		
جمع			۸۳۰/۰۰۰/۰۰۰		۲۴۰/۰۰۰	۷/۲۰۰

میانگین اظهارنامه	تعداد ماهها	جمع کل مبالغ اظهارنامه	جمع کل حق بیمه موقت (۶+۷)
$= (۶۹/۱۶۶/۶۶۶)$	(۱۲) :	(۸۳۰/۰۰۰/۰۰۰)	(۲۴۷/۲۰۰)

حق بیمه قطعی	عوارض شهرداری	حق بیمه خالص	در صورت لزوم ضریب کوتاه مدت یا روزشمار	نرخ بند شناور	میانگین اظهارنامه
(۱۴۲/۴۸۲)	+ (۴/۱۴۹)	(۱۳۸/۳۳۳)	(- / -) یا ()	() ×	× (۶۹/۱۶۶/۶۶۶)
=		=			

جمع کل حق بیمه موقت ۲۴۷/۲۰۰ ریال
جمع کل حق بیمه قطعی ۱۴۲/۴۸۲ ریال
توضیح: با توجه به ماده ۳ آیین نامه شماره ۲۵ شورای عالی بیمه حداکثر حق بیمه برگشتی معادل ۵۰٪ حق بیمه موقت می باشد.

ردیف سالانه: الحاقی شماره: نمایندگی: تاریخ صدور: بیمه گذار: نشانی:

بیمه ایران بدینوسیله گواهی و اعلام می نماید که سرمایه شناور مورد بیمه، بیمه نامه شماره فوق براساس میانگین یا اظهارنامه های ارسالی از طرف بیمه گزار ۶۹/۱۶۶/۶۶۶ ریال و حق بیمه قطعی به شرح صورت محاسبه فوق به مبلغ ۱۴۲/۴۸۲ ریال تعیین می گردد که مابه التفاوت آن از حق بیمه موقت بعنوان حق بیمه اضافی برگشتی منظور می گردد.

بنابراین کل حق بیمه بیمه نامه از مبلغ ۲۴۷/۲۰۰ ریال به مبلغ ۱۴۳/۴۸۲ ریال افزایش / کاهش می یابد.

تاریخ شروع: تاریخ پایان: حق بیمه اضافی / برگشتی: ۱۰۱/۶۶۷ ریال

عوارض شهرداری: اضافی / برگشتی ۳۰۵۱ ریال

نحوه صدور بیمه نامه های آتش سوزی

در مبحث مربوط به صدور بیمه نامه های آتش سوزی که بطور خلاصه مورد بررسی قرار می گیرد صدور سه نوع بیمه نامه آتش سوزی اصلی شامل بیمه نامه های منازل مسکونی، بیمه نامه های غیر صنعتی، بیمه نامه های صنعتی بطور اختصار توضیح داده می شود البته مراحل صدور بیمه نامه های آتش سوزی در هر سه نوع بیمه نامه فوق الذکر تقریباً یکسان می باشد.

شرایط و مراحل و مواردی که در صدور بیمه نامه های آتش سوزی باید مورد توجه قرار گیرد بشرح ذیل می باشد:

الف) مراحل صدور بیمه نامه های آتش سوزی

۱- تکمیل پرسشنامه توسط بیمه گذار: فرم چاپی تحت عنوان برگ پیشنهاد بیمه که حاوی اطلاعات زیر می باشد توسط بیمه گزار تکمیل و امضاء می شود که مبنای بیمه نامه آتش سوزی قرار می گیرد، اهم اطلاعات مذکور شامل موارد زیر می باشد:

- نام بیمه گذار
- نشانی بیمه گذار
- نشانی محل مورد بیمه

- خطرات مورد درخواست بیمه‌گزار جهت پوشش بیمه‌ای
- اطلاعات مربوط به مورد بیمه از جمله ارزش‌های آنها
- سابقه و نوع آتش سوزی
- همسایگان محل مورد بیمه
- وضعیت تأمین نیروی برق
- وضعیت تأمین آب مصرفی و آب قابل استفاده در صورت وقوع آتش سوزی
- وسائل و امکانات آتش سوزی
- وضعیت نگهداری محل مورد بیمه

بیمه‌گزار با امضاء برگ پرسشنامه تأیید می‌نماید که به سئوالات پاسخ مطابق با واقعیت داده است.

۲- پیشنهاد تکمیل شده توسط صادر کننده بیمه نامه مورد بررسی قرار گرفته و در صورتی که نیاز به بازدید از محل مورد بیمه احساس شود توسط کارشناسان بازدید اولیه از محل مورد بیمه بازدید بعمل آمده و گزارش مربوطه جهت صادر کننده بیمه‌نامه ارسال می‌گردد.

۳- صادر کننده بیمه‌نامه با بررسی و مطالعه مجدد برگ پرسشنامه و گزارش بازدید اولیه تهیه شده در مورد امکان صدور بیمه‌نامه آتش سوزی تصمیم لازم را اخذ که در این حالت معمولاً سه وضعیت پیش می‌آید:

۱-۳) یا مطابق بازدید بعمل آمده وضعیت ریسک به گونه‌ای است که قبول آن اصلاً امکانپذیر نمی‌باشد که در این حالت مراتب عدم پذیرش به بیمه‌گزار اعلام می‌گردد

۲-۳) وضعیت ریسک به گونه‌ای است که با انجام یک سری اصلاحات و توصیه‌های ایمنی قابل پذیرش خواهد بود و لذا توصیه‌ها ابلاغ و پس از انجام آن‌ها بازدید مجدد بعمل آمده و نسبت به قبول ریسک اقدام خواهد شد.

۳-۳) در حالت سوم وضعیت ریسک، مطلوب و قابل قبول بوده که در این حالت بیمه‌گر مبادرت به تنظیم پیش نویس بیمه‌نامه نموده و نرخ حق بیمه متعلقه را تعیین می‌نماید.

۴- پس از تهیه پیش‌نویس، بیمه‌نامه مورد نظر بر روی فرم بیمه‌نامه‌های آتش سوزی مورد عمل بیمه‌گر تایپ، نسخه اصلی آن جهت پرداخت حق بیمه به بیمه‌گزار ارائه می‌گردد و سایر نسخ بیمه‌نامه بنا به اقتضاء تقسیم شده و سایر مراحل انجام می‌پذیرد.

الف) بیمه‌نامه‌های آتش سوزی صنعتی

منظور از بیمه‌نامه‌های آتش سوزی صنعتی، بیمه‌نامه‌های آتش سوزی معمولی می‌باشد که صرفاً برای واحدهای صنعتی صادر و آنها را تحت پوشش بیمه آتش سوزی قرار می‌دهد. در این بیمه‌نامه نیز مراحل صدور قبلی طی شده و بخصوص مرحله تکمیل پرسشنامه و بازدید اولیه حائز اهمیت خاصی می‌باشد که محور اصلی صدور بیمه‌نامه‌های آتش سوزی صنعتی می‌باشد، بدین معنی که بیمه‌گزار می‌بایست دقیقاً ارزش ساختمان، ماشین آلات، مواد اولیه، کالای ساخته شده، کالای در جریان ساخت، اثاثیه و لوازم ثابت و ماشین آلات و اثاثیه و مواد اولیه امانی را به تفکیک ذکر نماید غیر از آن ریز ارزش مبالغ بیمه شده هر یک از موارد فوق را نیز اعلام نماید. البته در صورتی که بیمه‌گزار برخی از ارزش‌های تفکیکی یا ریز مبالغ

بیمه شده را ارائه ننماید، بیمه‌گر می‌بایست طی شرطی حق استناد احتمالی بیمه‌گذار به اسناد در اختیار او در زمان وقوع حوادث منجر به خسارت را از وی ساقط نموده و صرفاً نظریه کارشناس خسارت خود را اعمال نماید.

در صدور بیمه‌نامه‌های آتش سوزی صنعتی بیمه‌گر می‌بایست توجه بیمه‌گذار را به عدم امکان ارائه پوشش بیمه‌ای ظروف تحت فشار صنعتی بدون دریافت حق بیمه اضافی معطوف نماید. چرا که با توجه به شرایط عمومی بیمه‌نامه‌های آتش سوزی، به صراحت جبران خسارت ناشی از انفجار ظروف تحت فشار صنعتی مستثنی شده است.

در اینگونه بیمه‌نامه‌ها جهت منافع بیمه‌گذار می‌بایست حتی المقدور ارزش مبالغ بیمه شده معادل ارزش واقعی یا ارزش روز موارد بیمه شده تعیین شود. تا در هنگام رسیدگی و پرداخت خسارت بیمه‌گذار به تمامی خسارت و زیان وارده دسترسی پیدا کند.

در بیمه‌نامه‌های صنعتی برای تحت پوشش قرار دادن موجودی‌ها می‌توان از شرایط اظهارنامه‌ای استفاده نمود. همچنین اگر ساختمان و ماشین‌آلات واحدهای صنعتی از وضعیت خوبی برخوردار باشد می‌توان با رعایت اصول مربوطه شرایط ارزش جایگزینی را نیز به بیمه‌گذار ارائه نمود، در ضمن برای کاهش ضریب نرخ حق بیمه در بیمه‌نامه‌های آتش سوزی صنعتی حتی المقدور می‌بایست از روشهای فنی بیمه مثل تفکیک ریسک استفاده نمود.

ب) بیمه‌نامه‌های آتش سوزی غیر صنعتی

منظور از بیمه‌نامه‌های غیر صنعتی عموماً بیمه‌نامه‌های واحدهای تجاری از قبیل فروشگاه‌ها می‌باشد. در این نوع بیمه‌نامه کلیه مراحل صدور رعایت می‌گردد و پس از درج اطلاعات متعارف بیمه‌نامه‌های آتش سوزی می‌بایست بطور قطع به نوع فعالیت انجام شدنی در محل مورد بیمه، همچنین کالا و موادی که در محل مورد بیمه در معرض فروش یا مورد استفاده می‌باشد اشاره دقیق شود و حتی المقدور ارزشهای بیمه شده از قبیل مبلغ بیمه شده ساختمان، موجودی و محتویات و همچنین اسباب و اثاثیه بطور تفکیک قید گردد. تعیین ارزش مبالغ بیمه شده بصورت تفکیک از ایجاد مشکل در زمان وقوع احتمالی حوادث منجر به خسارت جلوگیری نموده و عملاً کار رسیدگی و پرداخت خسارت بدین وسیله به نحو بارزی تسهیل می‌گردد. در بیمه‌نامه‌های آتش سوزی غیر صنعتی بعضی مواقع ایجاب می‌نماید که پیشنهادات کاهش خطرات احتمالی تعیین شده توسط کارشناس بازدید اولیه بعنوان توصیه‌های ایمنی درج گردد و حتی در بعضی از موارد ضمانت اجراهای خاص تعیین گردد. بیمه‌نامه‌های آتش سوزی غیر صنعتی هم در بیمه‌نامه معمولی ارایه می‌گردد.

ج) بیمه آتش سوزی منازل مسکونی

در این نوع بیمه بنا به درخواست بیمه‌گذار واحد مسکونی علاوه بر خطرهای حریق، انفجار و صاعقه در برابر کلیه خطرهای اضافی که به آن اشاره شد با سرمایه دلخواه و به قیمت روز تحت پوشش قرار می‌گیرد و حق بیمه سالانه آن با توجه به ارزش ساختمان و اثاث منزل و خطرهای بیمه شده محاسبه خواهد شد. همچنین در صورتی که بیمه‌نامه منازل مسکونی به صورت گروهی نزد بیمه ایران تحت پوشش بیمه آتش سوزی قرار

گیرد چنانچه تعداد واحدهای مسکونی تحت پوشش بیش از پانزده واحد باشد ده درصد تخفیف گروهی در نرخهای بیمه نامه بیمه ایران اعمال می گردد.

نحوه صحیح تکمیل پیشنهاد بیمه

۱. کارشناس قبل از تکمیل پیشنهاد بیمه توسط متقاضی باید راهنمایی های لازم را در خصوص چگونگی تکمیل آن به بیمه گزار ارائه نماید.
۲. پیشنهاد بیمه خوش خط و خوانا تکمیل شود به نحوی که برداشت های دوگانه و چندگانه از کلمات و اعداد نگردد.
۳. پیشنهاد بیمه مخدوش نباشد، به عبارت دیگر پیشنهاد بیمه خط خوردگی نداشته باشد و چنانچه خط خوردگی ایجاد شد بیمه گزار مراتب خط خوردگی را تأیید کند.
۴. پیشنهاد بیمه توسط بیمه گزار تکمیل شود. پیشنهاد بیمه سندی است که روی آن بیمه نامه تنظیم می شود، بنابراین حتی المقدور باید بیمه گزار شخصاً پیشنهاد بیمه را تکمیل کند.
۵. پیشنهاد بیمه به خاطر رسمیت دادن به آن از طرف بیمه گزار مورد تأیید (مهر و امضاء) قرار گیرد.

نحوه صحیح تنظیم (آنالیز) بیمه نامه

بیمه نامه از قسمت های مختلف تشکیل شده است در قسمت فوقانی، اطلاعاتی نظیر نام بیمه گذار، نشانی محل مورد بیمه، نشانی بیمه گذار، تاریخ انقضاء، نوع فعالیت و... درج می شود در قسمت بعدی خطرهای مورد تعهد (حریق، انفجار، صاعقه) درج شده است و چنانچه بیمه گزار درخواست پوشش خطرهای دیگری (خطرات تبعی) را نیز داشته باشد باید در همین محل، اینگونه خطرها نیز درج شوند.

قسمت بعدی شرح مورد بیمه است شرح مورد بیمه دارای متنی است که تقدم و تاخر اموال تحت پوشش باید به صورت زیر درج گردد:

ساختمانها، تأسیسات، ماشین آلات، ابزار آلات، وسایل نقلیه، موجودی و محتویات متعلق به بیمه گزار فوق واقع در محل مورد بیمه طبق صورت ریز و ارزش تفکیکی پیوست این بیمه نامه که جزء لاینفک آن محسوب می شود به شرح زیر:

۱. ساختمانها جمعاً به مبلغ
۲. تأسیسات جمعاً به مبلغ
۳. ماشین آلات جمعاً به مبلغ
۴. ابزار آلات جمعاً به مبلغ
۵. وسایل نقلیه جمعاً به مبلغ
۶. موجودی جمعاً به مبلغ
۷. محتویات جمعاً به مبلغ

معمولاً بیمه نامه های معمولی بصورت ۴ یا ۲ برگی می باشند که برگه اول و سفید رنگ متعلق به بیمه گزار بوده و مابقی برگه ها تحویل ادارات مختلف شرکت بیمه می گردد. کارشناس بایستی برگه ها و اوراق را کنترل نماید که همگی دارای امضاء معتبر و بدون خط خوردگی باشند و تمامی نسخه های لازم تحویل بیمه گزار شده باشند.